

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Gegužė — May 1,

Nr. 50

ILIustruotas tautinės minties lietuvių laikraštis

PERVERSMAS GRAIKIJOJE

KARALIAUS KONSTANTINO II ASMENISKA KOVA SU BUVUSIU PREMJERU PAPANDEOU IŠSAUKĖ KARIUOMENĖS SUKILIMĄ, KURIS LEMIAMĄ MŪŠĮ NUKELE TOLIMESNIAM LAIKUI, TACIAU PROBLEMOS NEIŠSPRENDĖ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Kariuomenės sukilimas Graikijoje buvo netikėtas ta prasme, kad jis buvo pradėtas ne karaliaus iniciatyva, ko galima buvo tikėtis, bet karininkų, kurie svyravo prieš iškėlusį faktą.

Karalius Konstantinas II įkopė į sostą 1964 metais. Kilęs jis iš vokiečių kunigaikščių Gleucksburg (Laimės) dinastijos. Būti Graikijos karaliumi ir mirti natūralia mirtimi, iš tikro reikia turėti daug laimės. Kai nūdienė Graikija gavo nepriklausomybę, jos trys globėjos — D. Britanija, Prancūzija ir Rusija — nutarė, kad karaliumi turėtų būti koks nors svetimšalis, nes nė vienas grai-

kas nepakęstų kito graiko valdovų! Bet ir svetimšaliai neturėjo lengvos duonos karaliaus soste. Iš septynių buvusių karalių trys buvo ištremti, o vienas nužudytas, nes karalius ten ne tik valdė, bet ir dalyvauja valdyme. Į valdymą jis turi ištraukti noromis ar nenoromis, nes, pavyzdžiui, po paskutinio karo Graikija pergyveno 44 vyriausybės, prieš tai, bet vis dar šiame šimtetyje, Graikija yra turėjusi 18 revoliucijų, dvi diktatūras, tris valstybės formos pakeitimus...

Kai Konstantinas II, kuriam dabar 25 metai, pradėjo eiti savo pareigas, krašto ilgesnį laiką valdė konservatyvus premjeras Karamanlis. Aplamai imant, jo valdymas buvo kraštui gana laimingas, nors ir sklido gandai, kad rinkimų rezultatus jis paprastai siektų "pataisydavęs" savo naudai. Tačiau 1964 metų rinkimų rezultatus jam "pataisyti" nepasisekė, kas leido spėti, kad jis ir anksčiau "netaisė". Tuos rinkimus laimėjo Centro Unijos partija, gavusi 53% visų balsų — labai retą daugumą Graikijos istorijoje. Atrodė, kad Graikija vėl pergyvens ilgesnį pastovios valdžios laikotarpį. Tačiau partijos vadas ir naujas premjeras senasis George Papandeou, gimęs 1888 metais, bijojo karių sukilimo ir pradėjo kilti ištartinis karininkų į tolimiausius krašto užkampius, kas labai nepatiko karaliui, turinčiam labai glaudžius ryšius su karininkija. Dešinieji karininkai sudarė savo slaptą organizaciją — "Šventąją graikų karininkų sąjungą — Idea", gi Papandeou pradėjo organizuoti jam ištikimą karininkų organizaciją —

"Aspida" (Skydas), kuriai vadovavo Papandeou sūnus, JAV išmokslintas ir čia buvęs profesorius — Andrius. Generolo George Grivas, kuris vadovavo graikų jėgom Kipre, teigimu, Aspida ruošusi perversmą, kurio tikslas nuversti monarchiją ir įvesti socialistinį režimą. Karalius reikalavo tardymo, su kuo Papandeou sutiko, tačiau norėjo tą tardymą pats pravesiti. Tas konfliktas privedė prie Papandeou atsisakymo. Naują pastovią vyriausybę buvo sunku sudaryti, nes Centro Unijos Partija turėjo daugumą. Tiesa, karaliui pasisekė dalį spartijos narių patraukti savo pusėn, bet nauja koalicinė vyriausybė nebuvo labai pastovi. Tuotarpu Aspido nariai buvo patraukti atsakomybėn ir 15 iš 28 apkaltintų karininkų pereitų metų galėję buvo pripažinti kaltais. Papandeou sūnus Andrius negalėjo būti patrauktas atsakomybėn, nes jis turėjo seimo atstovo imunitetą.

Normali išeitis būtų rinkimai, tačiau Centro Unijos partija reikalavo pratęsti seimo atstovų imunitetą iki naujo seimo išrinkimo, kas apsaugotų Andrių nuo teismo atsakomybės. Dėl to reikalavimai iširo paskutinė vyriausybė, o naujas premjeras Kanellopoulus, nelaukdamas seimo pasitikėjimo, paleido seimą ir paskyrė naujus rinkimus gegužės 28 d. Specialių teigimų, tuos rinkimus turėtų laimėti kairiųjų koalicija, kuri eitų prie monarchijos panaikinimo.

Tokiose aplinkybėse įvyko paskutinis perversmas. Kai vieni teigia, kad jis įvykęs su karaliaus palaiminimu, dauguma tebeįtaria, jų tarpe ir didžiama Amerikos korespondentų, aiškina, kad karalius nieko nežinojęs ir sukilimui įvykus iš karto atsisakė jam pritarti, kreiptis per radiją į tautą ir panašiai. Tik po ilgesnio įkalbinėjimo jis sutinkęs su naujos vyriausybės sudarymu, nes praktiškai nebuvę jokios kitos išeities. Aplinkybė, kad jis nenoromis prisidėjo prie perversmo įteisino, Graikijoje padidino jo populiarumą, kuris ir iki šiol nebuvo mažas. Šiuo metu nuo jo priklausys, ar Graikija pasuks daugiau ar mažiau evoliucijos keliu, kuris gal ir lėtai, bet vėgtų prie stabilios būklės ir režimo, ar pasiners į pilietinę kovą. Kadangi kraštas paskutiniu metu ūkiškai darė nemažos pažangos, gyvenimo lygis gana smarkiai kilo. Graikijos gyventojų masės (Graikijoje šiuo metu yra per 8,5 milijonų gyventojų) įpaskutinius politinius įvykius žiūrėjo ramiai ir yra vilties, kad tokia laikysena leis eilę problemų išspręsti be kraujo praliejimo, kas, be abejo, turės teigiamos reikšmės į tolimesnų įvykių raidą.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Jaunimo Sekcija posėdyje Clevelande. Nuotraukoje iš kairės: Dalia Tallat-Kelpšaitė, PLB Valdybos vicepirminė, Stasys Barzdukas, PLB Jaunimo Sekcijos vicepirminė, Jūra Gailiūšytė, JAV LB CV narys jaunimo reikalams Vaclovas Kleiza, PLB Jaunimo Sekcijos vicepirminė, Milda Lenkauskienė, PLB Jaunimo Sekcijos pirm. inž. Vytautas Kamantas ir PLB Stovyklų Skyriaus vedėjas kun. Antanas Saulaitis, S.J.

PLB JAUNIMO SEKCIJOS POSĖDIS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Jaunimo Sekcija, įsteigta Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso nutarimu ir patvirtinta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos, turėjo posėdį 1967 m. balandžio 22 d. Clevelande.

Posėdyje dalyvavo PLB Jaunimo Sekcijos nariai iš Chicagos, Bostono ir Clevelando. PLB Jaunimo Sekciją sudaro Vytautas Kamantas — pirmininkas, Milda Lenkauskienė ir Jūra Gailiūšytė — vicepirminės, ir nariai — Antanas Saulaitis, S.J. — PLB Stovyklų Skyriaus vedėjas, Vaclovas Kleiza — JAV LB CV narys jaunimui, Giedrė Rinkūnaitė — Kanados Jaunimo Sekcijos pirmininkė ir Rūta Domarkaitė — Pasaulio Lietuvių Studentų Atstovybės atstovė. Dvi pastarosios dėl svarbių priežasčių į posėdį atvykti negalėjo. Svečiais posėdyje dalyvavo Stasys Barzdukas — PLB Valdybos vykdomasis vicepirmininkas ir Dalia Tallat-Kelpšaitė — buvusi Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komiteto narė ir dalyvavusi Pietų Amerikos Lietuvių Kongrese.

PLB Jaunimo Sekcijos tikslas yra koordinuoti veiklą ir palaikyti ryšį tarp laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo ir jo centrų bei organizacijų. Iki šiol Jaunimo Sekcijos veikia Australijoje, Vokietijoje, Argentinoje, Kanadoje ir JAV. Posėdyje Jaunimo Sekcija nutarė daugiausiai koncentruotis padėti užsienio jaunimui ir judinti jų veiklą. To siekiant Jaunimo Sekcija nutarė kreiptis į knygų leidyklą, į laikraščių redakcijas, kad užsieniečiams būtų siunčiamos knygos, laikraščiai, jaunimo žurnalai ir t.t. veltui arba papi-ginta kaina, ypač turint omenyje, kad kituose kraštuose doleris labai brangus. Būtų gerai, kad jaunimo ir kitos lietuvių organizacijos atkreiptų dėmesį ir užprenumeruotų laikraščių, arba nupirktų nusiųstų knygų.

Nutarta kvieisti JAV ir Kanados jaunimo organizacijų pirmininkų konferenciją š. m. birželio 17-18 d. d. pasitarti keliais jaunimui rūpimais klausimais, ruošiantis jubiliejiniams Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 1968 metams.

Šiuo metu Jaunimo Sekcijos Stovyklų Skyrius rūpinasi išleisti stovykloms dainorėlį ir rūpinasi surengti pasaulio lietuvių jaunimo stovyklą 1968 m. V.

velande. Posėdyje dalyvavo PLB Jaunimo Sekcijos nariai iš Chicagos, Bostono ir Clevelando. PLB Jaunimo Sekciją sudaro Vytautas Kamantas — pirmininkas, Milda Lenkauskienė ir Jūra Gailiūšytė — vicepirminės, ir nariai — Antanas Saulaitis, S.J. — PLB Stovyklų Skyriaus vedėjas, Vaclovas Kleiza — JAV LB CV narys jaunimui, Giedrė Rinkūnaitė — Kanados Jaunimo Sekcijos pirmininkė ir Rūta Domarkaitė — Pasaulio Lietuvių Studentų Atstovybės atstovė. Dvi pastarosios dėl svarbių priežasčių į posėdį atvykti negalėjo. Svečiais posėdyje dalyvavo Stasys Barzdukas — PLB Valdybos vykdomasis vicepirmininkas ir Dalia Tallat-Kelpšaitė — buvusi Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komiteto narė ir dalyvavusi Pietų Amerikos Lietuvių Kongrese.

PLB Jaunimo Sekcijos tikslas yra koordinuoti veiklą ir palaikyti ryšį tarp laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo ir jo centrų bei organizacijų. Iki šiol Jaunimo Sekcijos veikia Australijoje, Vokietijoje, Argentinoje, Kanadoje ir JAV. Posėdyje Jaunimo Sekcija nutarė daugiausiai koncentruotis padėti užsienio jaunimui ir judinti jų veiklą. To siekiant Jaunimo Sekcija nutarė kreiptis į knygų leidyklą, į laikraščių redakcijas, kad užsieniečiams būtų siunčiamos knygos, laikraščiai, jaunimo žurnalai ir t.t. veltui arba papi-ginta kaina, ypač turint omenyje, kad kituose kraštuose doleris labai brangus. Būtų gerai, kad jaunimo ir kitos lietuvių organizacijos atkreiptų dėmesį ir užprenumeruotų laikraščių, arba nupirktų nusiųstų knygų.

Nutarta kvieisti JAV ir Kanados jaunimo organizacijų pirmininkų konferenciją š. m. birželio 17-18 d. d. pasitarti keliais jaunimui rūpimais klausimais, ruošiantis jubiliejiniams Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 1968 metams. Šiuo metu Jaunimo Sekcijos Stovyklų Skyrius rūpinasi išleisti stovykloms dainorėlį ir rūpinasi surengti pasaulio lietuvių jaunimo stovyklą 1968 m. V.

ta ir laikas dar nenumatyti. Jaunimo Sekcija taip pat rūpinasi Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso leidinio išleidimu, kurį redaguoja Antanas Saulaitis, S.J. Šis leidinys š. m. vasarą turėtų pasirodyti. Jame tilps daug informacijos apie pirmąjį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą. Leidinys turės ne tik istorinės reikšmės, bet ir bus geras prisiminimas jų dalyviams.

Nutarta taip pat pasiūsti atstovus iš JAV į įvykstantį Kolumbijos jaunimo suvažiavimą š. m. rugpjūčio 4-7 d. d. ir į P. Amerikos stovyklą 1968 m. pradžioje.

Jaunimo Sekcijos dalyviai parodė didelę energiją jungti viso laisvojo pasaulio lietuvių jaunimą ir skatinti kovai už Lietuvos laisvę bei žadinti jaunime lietuvišką patriotizmą. Dalis Jaunimo Sekcijos narių, kaip V. Kamantas, V. Kleiza, J. Gailiūšytė, D. Tallat-Kelpšaitė, ne tik dirba Jaunimo Sekcijoje, bet jungiasi į Lietuvių Bendruomenės darbą dar aktyviau — jie kandidatuoja į JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybą.

LIETUVIŲ FILMAI FESTIVALyje

Moldavijoje vyksta sovietinių filmų festivalis — varžybos dėl "Didžiojo Gintaro", kurį vilniškiai filmų gamintojai jau yra laimėję tris kartus. Iš Vilniaus varžybos šį kartą išsiuntė du filmus, — "Laiptai į dangų" ir "Naktys be nakvynės", abu "politiškai-ideologiški". Ten pat bus parodytas ir neseniai užbaigtasis A. Žebriūno režisuotas "Mažasis Princas", bet tas filmas nebus varžybų rėmuose.

Tarp nusiųstųjų trumpų apžvalginių filmų yra A. Dausos režisuota apžvalga "Ten, už durų", rodanti panevėžiškio "Miltinio teatro" darbo užkulius.

O pats Juozas Miltinis tuo pačiu metu, balandžio pradžioje, rusų teatro menininkų grupėje, atvyko į Angliją susipažinti su žymiaisiais Anglijos teatrais. Miltinis prieš apie 30 metų studijavo vaidybą meną Prancūzijoje ir Anglijoje.

(ELTA)

IŠ VISO PASAULIO

• JAV Senato komisija, nutarė papeikti senat. Thomas J. Dodd už pinigines malversacijas priešrinkiminių kampanijų metu. Pats Dodd kaltu prisipažįsta. Dabar nuo Senato visumos priklausys tolimesnis sprendimas.

Teisingumo departamentas tiria bylą, kad nustatytų, kiek jo prasielkta su mokesčių įstatymais.

• Expo 67, Kanados šimtmečio sukakčiai atžymėti tarptautinė paroda didelėmis išskilmėmis buvo atidaryta balandžio 27 d. Montrealyje. Paroda laikoma viena didžiausių, įvairiausių ir įdomiausių parodų, bet kada suorganizuotų žmogaus istorijoje.

Spėjama, kad parodą ruošiasi aplankyti 35 mil. svečių.

• Graikų karinės juntos narys pulk. Papadopoulos pranešė, kad kariuomenės sukilimas buvo įvykdytas be karaliaus žinios, jį tik vėliau apie tai painformavus. Kelių pirmųjų sukilimo valandų bėgyje buvę suimti 5000 komunistai ir kiti opozicinių partijų nariai.

• Prancūzijai atitraukus savo karines jėgas iš NATO, spėjama, kad ginkluotai konflikto atveju alijantai turės naudoti taktinius atominis ginklus. Prancūzų atitraukimas sušalpins alijantų bendras jėgas Europoje, tuo tarpu Sov. S-ga savo vakariniame pakraštyje savo kariuomenę nuolat stiprina.

• JAV nuo 1965 metų 45 kartus siūlė taikos derybas su š. Vietnamu.

• Ir Albanijoje vyksta "kultūrinė revoliucija". R. Kinijos pavyzdžiui sostinėje Tirane sieniniai laikraščiai byloja apie skilimą komunistų partijoje.

Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinio valdyba posėdžio metu. Iš kairės: arbiter elegantiarum inž. Vaclovas Mažeika, magistras Kristina Sabaliauskaitė, sekretorius Šarūnas Valiukėnas, pirmininkė Liucija Virpšaitė ir išdinininkas Bronius Kasakaitis.

Kas žinotina, atsikviečiant gimines iš Lietuvos?

Daugelis JAV lietuvių kreipiasi į Balfą patarimų ar iškviatimo formų, kai nori iš pavergtos Lietuvos išsikviesti artimą giminę ar bičiulį. Tuo būdu Balfui tenka į šias imigracines bylas įsimaistyti. Turimu patyrimu noriu su laikraščio skaitytojais pasidalinti.

AR RUSAI IŠLEIDŽIA LIETUVIUS

Išleidžia, bet ne visus norinčius išvykti. Okupantai daug meliau išleidžia pensininkus, ligonius, invalidus, darbu netinkantį jaunimą. Paskutiniu laiku į JAV atvyko net keli silpno proto lietuviai, kurie sudarė labai daug vargo kvietėjams. Kartais išleidžia ir jaunimą, jei jis vyksta pas tėvus ar gal dėl to, kad komunizme jau užgrūdinti, išmiktinti. Okupantai iš tokių tikisi sau politinės talcos. Žinoma, pensininkui išvykus į Ameriką nereikia mokėti pensijos, ligonio — nereikia gydyti. Tačiau dar negalima tvirtinti, kad visus išleidžia.

FORMALUMAI IŠVYKSTANČIAM Į JAV

Formalumių yra gana daug. Jie skirstytini į dvi grupes: emigrantas turi gauti sovietinį pasą ir Amerikos vizą. Sovietiniam pasui gauti emigrantas turi vietoje pateikti politinei policijai notarizuotą giminės pakvietimą, kuriame būtų garantuojamas pilnas emigranto pragyvenimas. Policija tada atlieka įvairius apklausinėjimus. Jei patenkinta, davinius persiunčia Maskvon. Jei ir čia išvykimas aprobuojamas, apie tai pranešama JAV ambasadai Maskvoje. Tada išduodamas dažniausia 2 metus galiojantis užsienio pasas.

Amerikos ambasada duoda vizą. Ji gali būti laikina (6 mėn.), arba pastovi, nuolatiniam apsigyvenimui. Jei keliaujama tik į svečius, vizos formalumai menki ir ji duodama veltui. Pase dažnai įrašoma, kur Amerikoje svečias gali lankytis. Jei visa pastoviam apsigyvenimui, tada formalumai didesni ir be to tikrinama sveikata.

Amerikos svečio vizai gauti dažnai užtenka kvietėjo notarizuoto laiško, bet JAV konsulas gali pareikauti ir afidevito.

Kviečiant pastoviam apsigyvenimui visad reikia sudaryti afidevitus. Dažnai tenka įrodyti giminystę su Amerikos piliečiu bei mokėti už vizą.

AR SVEČIAS AR PASTOVUS IMIGRANTAS

Dažnas teiraujasi, ar kviešti giminę į svečius (o vėliau sutvarkyti pasikikimą) ar pastoviam apsigyvenimui. Atrodo, kad sovietai, duodami pasą mažai dėmesio, ar lietuvis vyksta į svečius, ar išvyksta visam laikui, nes iš patyrimo žino, kad daugelis "svečių" vistik negrįš. Todėl išvykimo iš Sovietų Sąjungos formalumai beveik tie patys svečiams ir emigruojantiems.

Visai kas kita su Amerikos viza. Ji labai lengvai duodama svečiui, daug sunkiau imigrantui. Tačiau, jei imigrantas susigalvoja grįžti į Lietuvą (tokių irgi pasitaiko), jis tebeturi galiojantį sovietų pasą ir gali sėsti į lėktuvą be jokių sunkumų. Maskva "savo piliečių" sugrįžimu iš kapitalistinės Amerikos tik džiaugiasi ir iš to daro propagandą.

Didelius sunkumus reikia įveikti, jei svečias sumano Amerikoje pasilikti. Jis užveda imigracijos įstaigoje pasilikimo bylą, kuri gali užtrukti kelis metus. Svečiui neleidžiama dirbti, jis negali laisvai po Ameriką keliauti, imigracijos įstaigoje jam parodomas jo paties pažadas grįžti ir pan. Daugelyje atvejų pririekia kreiptis net į Kongresą, kad svečiui būtų leista Amerikoje visam laikui pasilikti. Tose bylose advokatai reikalauja didelių atlyginimų, susidaro didelės išlaidos. Svečio vizą kartais galima pratęsti (net iki 2 metų), jei yra rimta priežastis, bet ji laikina. Tik Stalino dukrai išimties keliu yra leista su svečio viza pasilikti neribotą laiką. Visi kiti vizai baigiantis yra priverčiami grįžti.

Visiems gerai žinoma (išskyrus retus atvejus), kad sovietai ar lenkai svečiui ar emigrantui daro tuos pat sunkumus išvykti, todėl partitina saviškį iš už geležinės uždangos kvieisti nuolatiniam apsigyvenimui, nes jis visad galės grįžti. Jei leis į svečius, leis ir visai išvykti.

O VISGI DAUG KAS GRĮŽTA Į VERGIJĄ

Sovietinė spauda daug kartų yra melavusi, kad kun. Jankus kurį nors svečią ar imigrantą yra atkalbinėjęs negrįžti į Lietuvą. Daugelis tokių grįžusių niekad su Jankum nesikalbėjo dėl grįžimo, kiti įtikino ir Jankų ir savo gimines, kad jiems Lietuvoj (ar Lenkijoje) geriau bus nei JAV. Mat, daugelis ten paliko savo artimus žmones, kiti pasilgsta net vištelių, paršelių ar šunelio, kitiems vaidenasi protėvių kapai, kuriuose nori pasilaidoti. Daugeliui Lietuvos kaimo bažnytelė daug mielesnė, nei angliškoji Amerikoje. Kiti vėl įrodinėja, kad uždusta Amerikoje, nes sūnus ir marti tarp savęs ir su vaikais kalba tik angliškai, o Lietuvoj ir vaikai moka lietuviškai. Yra labai daug priežasčių, dėl kurių tik ką atvykusieji nori grįžti, tad nėra jokio reikalo juos stabdyti, juo labiau, kad grįžtantieji beveik visad būna vyresnio amžiaus, kuriems kaip dideliems medžioms labai sunku svetimam krašte prigyti.

Važiuojant į Lietuvą ar iš ten ką nors kviečiant reikia viską labai gerai apsvarstyti, kad nereikėtų vėliau gailėtis ar didelėmis išlaidomis klaidas taisyti. Šioj srity padarytos klaidos kartais visai nesiseka pataisyti, pvz., pasikvietus protiniai nesveiką nuolatiniam apsigyvenimui į Ameriką, tiesiog nežinia ką toliau su tokiu daryti. Rusai tokį melai išleidžia, Ame-

rikos konsulas neatpažįsta.

KIEK KELIONĖ KAINUOJA?

Labai sunku iš anksto pasakyti, kiek kainuoja kelionė iš Lietuvos į JAV. Tai priklauso nuo sezono (žiemą pigiau, vasarą brangiau) ir nuo keliavimo būdo: laivu ar lėktuvu. Kelionė lėktuvu iš Maskvos į New Yorką (per Paryžių, Briuselį ar Stokholmą) kainuoja 350 dol. Laivu galima sutaupyti apie 100 dol. Amerikos konsulas prieš duodamas vizą paprastai nori matyti ir kelionės biuletą, kurį kai kam pavyksta nusipirkti už rublius (žymiai pigiau). Bilietus galima užsakyti ir apmokėti beveik kiekviename kelionių biure (ir Balso Centre).

Daug rašoma apie tiesioginį lėktuvu susisiekimą tarp Maskvos ir New Yorko. Tas susisiekimas pradės veikti gal birželio mėn. galė ar liepos pradžioje, bet jis nebus pigesnis, tik patogesnis — nereikės Vakaru Europoje keisti lėktuvo.

Kun. L. Jankus

PASIRUOŠIMAS PLB SEIMUI

Trečiasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas šaukiamas 1968 m. rugsėjo mėnesio pirmąjį (Darbo dienos) savaitgalį, New Yorke. Pirmasis toks seimas irgi buvo New Yorke, o ant-rasis Toronte. PLB valdybos vykd. vicepirmininkas St. Barzdukas paaiškina, kodėl PLB seimui vėl pasirinktas New Yorkas:

-- Kadangi PLB darbais apima laisvojo pasaulio lietuvių švietimo, tautinės, kultūrinės, šalpinės bei ekonominės veiklos ir pavergtos lietuvių tautos laisvės kovos reikalus, o PLB seimas yra vyriausias PLB organas, tai PLB seimo vyksmas kiekvienu atveju yra didelės svarbos įvykis. Be to, PLB seimai siejami ir su lietuvių tautine-kultūrine reprezentacija: tomis progomis rengiama didelio masto meninių pasirodymų, kuriems reikiavišumeninės atramos bei paramos. Todėl PLB seimai turi būti rengiami didžiuliosios lietuvių telkiniuose. Toks lietuvių telkinys, be abejo, yra ir Chicagoj, kur ne vienas pageidavo ir norėjo matyti susirinkusį Trečiąjį PLB Seimą. Tačiau pasitarimuose buvo nurodyta ir tai, kad Chi-

PARAMA TAUTOS FONDUI

Su pasitenkinimu ir dėkingumu Tautos Fondo valdyba praneša, kad, panašiai, kaip ir Chicago's Ateitininkų Sendraugių skyrius, Los Angeles Lietuvių Fronto Bičiulių skyrius ėmėsi iniciatyvos Vliko darbui paremti ir tam tikslui savo tarpe surinko ir Tautos Fondui atsiuntė \$45.00.

Tautos Fondo valdyba šia proga dar kartą kviečia visus patriotines lietuvių organizacijas ir jų padalinius atkreipti dėmesį į tokius pavyzdžius ir juos pasekti.

Organizacijoms ir jų padaliniais tai yra vienas iš geriausių būdų atremti priekaištus, kuriais skundžiamasi jų perdideliu gausumu, ir įrodyti, kad didelis organizuotų sambūrių skaičius gali būti ir naudingas, nes iš daugelio net ir nestambių įnašų nesunkiai susidaro didelė parama visiems bendrai rūpimam svarbiui reikalui.

Tai reiškia, kad didelis sambūrių skaičius net ir nedidžiaženklemis sumomis gali nesunkiai sudaryti pakankamą finansinį pama-

cagą jau ir taip yra didelių lietuviškų renginių prisotinta, o JAV rytuose jų trūksta. Be to, New Yorkas yra pasaulinės reikšmės politinis centras, ir tai svarbu PLB seimui, įvyksiančiam 1968-ais, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktuviniiais metais.

Šalia tų lemiamos reikšmės sumetimų, New Yorką pasirinkti skatino bei lengvino dar ir ta aplinkybė, kad LB veikėjai New Yorke jau yra gerai išlaikę tokio seimo rengimo egzaminą 1958 metais, jie turi patyrimo bei pasiryžimo III PLB Seimą surengti dar geriau kaip Pirmąjį. Visuomeninė atrama tam uždaviniui glūdi ne vien New Yorke, bet ir gausiuose viso rytinio JAV pakraščio lietuvių telkiniuose, nuo Bostono iki Washingtono imtinai. Tad New Yorke jau sudarytas III PLB Seimo rengimo komiteto branduolys, kuris turėjo pirmą posėdį kovo 22 d. Komiteto garbės pirmininku išrinktas prel. J. Balkūnas, darbo prezidiumo pirmininku -- J. Šlepetys. Numatyta eilė sekcijų ir jų vadovų: informacijos -- E. Čekienė ir P. Jurkus, dailės -- V. K. Jonynas, koncerto -- V. Jonuškaitė-Leskaitienė, pamaldų -- prel. J. Balkūnas, sporto -- A. Vakselis, finansų -- A. Reventas, banketo ir kt. (ELTA)

ramos vertingumas nei pamiršamas, nei menkinamas. Į pastaruosius atvejus dėmesys pabrėžtinai kreipiamas todėl, kad jie — naujausi pavyzdžiai, ir kad būtų puiku, jei toki atvejai pasklistų mūsų visuomenėje greit ir plačiai, kaip šių metų mada. (ELTA)

HELP WANTED MALE

EN PRODUCTION LINE OPERATORS

MOUNTAINSIDE AREA
8 A.M. — 4:30 P.M.
EXCELLENT STARTING RATE
REGULAR INCREASES
FULLY PAID BENEFITS
SUPERIOR WORKING CONDITIONS
call personnel dept.
201 — 233-7800, ext. 744
Mountainside, N. J.
An Equal Opportunity Employer (48-50)

ANCHOR STEEL & CONVEYOR CO.

OF DEARBORN, MICH.

URGES YOU TO INVESTIGATE THE FINE OPPORTUNITIES THAT EXIST IN THE RAPIDLY EXPANDING MATERIAL HANDLING INDUSTRY. ANCHOR HAS BEEN A LEADER IN THE CUSTOM ENGINEERED CONVEYOR FIELD SINCE 1925 AND IS STILL GROWING. WE OFFER YOU A CHANCE TO GROW WITH US, IF YOU CAN MEET THE FOLLOWING MINIMUM REQUIREMENTS:

ESTIMATORS—MECHANICAL ENGINEERING BACKGROUND

DESIGNERS—MECHANICAL OR ELECTRICAL ENGINEER

DRAFTSMEN—MECHANICAL ENGINEERING BACKGROUND

DETAILERS—MECHANICAL DRAWING EDUCATION

CALL OR WRITE

MR. ADE CZARNECKI—VICE PRES. ENGINEERING
MR. GEORGE GARRISH—CHIEF ESTIMATOR

313 — 846-6000

6906 KINGSLEY AVE.
DEARBORN, MICH. 48126

AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER

(43-52)

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court

CICERO, ILLINOIS • 60650

Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinių taupymui nereikia važinėti, juos galite atsisiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4³/₄% išmokamas du kart per metus už visus taupymo suskaitus.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

TEISĖS DIENA

Jungtinių Amerikos Valstybių Kongresas gegužės pirmąją paskelbė Teisės Diena. Taip darant, Kongreso nariai neišskiria vien tik kurią mokslo šaką, bet iškelia psichologinę teisės reikšmę žmogui, kartu atsakant į Sovietų Sąjungos gegužės pirmos dienos politinę propagandą.

Kongresas kviečia visus "pasišvęsti lygybės ir teisės idealams, siekiamiems įstatymų keliu ir tame rėšyje teikti respektą teisei, kuri yra demokratiškojo gyvenimo pagrindas".

Valstybės gyvenimo ašim yra įstatymų garantuotos žmogaus pagrindinės teisės. Gyvename toki laikotarpi, kuriame valstybės yra pasiskirsčiusios į tas, kurios tas teises saugo ir puoselėja, ir į tas, kurios tik savo vyriausybei suteikia teisę nuspręsti individo reikšmę kūrybiniame pasaulyje.

Pagrindinių žmogaus teisių priminimas ir pagerimas iškelia tik skelbiamus principus. Tų principų įgyvendinimas, jei dalinai ir priklauso nuo valstybės santvarkos, didelė dalimi priklauso ir nuo žmogaus. Žmogaus sukurtos teisės veda į laisvę, kuria reikia sugebėti pasinaudoti. Teisių piktnaudojimas parodo, kad yra žmonių, nepriagusių teisėmis pasinaudoti nepažeidžiant bendrų visiems taikomų principų.

Šiandien Teisės Diena nėra vien tik priminimui, kad civilizuotame pasaulyje gyvenantieji turi garantuotas teises ir laisves, įrašytas konstitucijoje, bet kad žmogus privalo gyventi, ugdytis ir pribręsti tų teisių dvasioje, jas gerbti. O teisė daugiausia pagerbiama, kada ne tik ją naudojes pats, bet tada, kada matai, suprantai ir įvertini visų teisių ir laisvių ryšį su žmogaus atsakomybe. Teisė yra ne tik šaltas įstatymų paragrafas, bet ir moralinis išipareigojimas.

Mums rašo

SUSIRŪPINKIME!

Nekartą tekdavo girdėti gandų apie slaptus amerikiečių vyskupų pasitarimus bei susitarimus galimai greičiau likviduoti visas tautines parapijas. Kaip įprasta, rimtesnieji ir ramesnieji mūsų šaliai iš tokių gandų tik pasijuokdavo. Bet prieš savaitę į viešumą išslydo trumpa ir daug sakanti oficiali žinutė.

Balandžio 17 dienos Draugas, aprašydamas Amerikos vyskupų suvažiavimo Chicagoje svarstytus dalykus užsimena: "Svarstytas tautinių parapijų reikšmės, pagal bendruosius nuostatus vyskupai turi teisę jas paversti teritorinėmis, nebent kur konkordatas ar kitos fizinių ar moralinių asmenų privilegijos reikalauja, kad prieš galutinį sprendimą būtų atsiaklausta Šv. Sosto. Kadangi JAV-se tokių apribojamų konkordatų nėra, o kitokių apribojimų taip pat labai mažai, tai vyskupai paprašė Šv. Sosto šį reikalą patikėti tiesioginiam pačių JAV vyskupų sprendimui".

Dar mažiau atsargus pasirodo Clevelando vyskupijos balandžio 21 dienos "The Catholic Universe Bulletin": "Kitos suvažiavimo komisijos pranešimas lietuvių tautines parapijas, arba parapijas, kurios įsteigtos ypatingos etninės grupės. Pagal Vatikano Susirinkimo dekretą apie vyskopus ir pagal papiežiaus specialų raštą (motu proprio), kai kuriais atvejais vyskupai turi teisę šias tautines parapijas panaikinti (to suppress)."

Tačiau Konsistorinė Kongre-

gacija vyskups nurodė, kad jei yra konkordatas su vietos valdžia ar jeigu yra paliestos parapijiečio teisės, prieš galutinį sprendimą padarant, reikia kreiptis į Šventąjį Sostą. Amerikos vyskupai paprašė Konsistorinę Kongregaciją juos nuo šio reikalavimo atleisti, nes tautines parapijas liečiančio konkordato tarp Amerikos ir Vatikano nėra ir yra mažai (jei iš viso) atvejų, kuriais parapijiečių teisės būtų paliestos".

Taigi, turime pripažinti, kad amerikiečių susidomėjimas tautinėmis parapijomis yra didesnis negu mūsų pačių. Tiesa, vis pasigirsta tai vienas tai kitas balsas "gaivinti ir taisyti lietuvių nuotaikas" -- net bažnytinės nepriklausomybės viltinėj mūsų šaliai iš tokių gandų tik pasijuokdavo. Bet prieš savaitę į viešumą išslydo trumpa ir daug sakanti oficiali žinutė.

Reikia džiaugtis vėlyva, bet gal dar nepavėluota, iniciatyva sutrukdyti anglams pasisavinti Pabaltijo aukšą ir, gal būt,

Neproduktingas paralelizmas mūsų veikloje

Dr. Antanas Butkus

Privačiam pokalbyje ir spaudoje nuolatos pabrėžiama, kad lietuviškosios veiklos instrumentas, būtent pati struktūrinė organizacija yra nesuderinta, nesuplanuota ir prie dabartinių sąlygų nepritaikyta. Netenka aiškinti, kad nei smuikininkas, nei pianistas koncerto nepradės pirma savo instrumentu nesuderinęs, kaip lengva specialistui instrumentą suderinti, taip lygiai būtų lengva ir mums lietuvišką veiklą suharmonizuoti, jei iš tiesų parodytume gerą valios ir tą veiklą derintume prie dabartinių sąlygų, kiekvienas griebdamas konkrečius ir įmanomo darbo ir iš akių neišleisdami svarbiausio tikslo -- efektyvios veiklos lietuvių bei išlaikyti ir Lietuvai išlaisvinti.

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimų išvarkėse nepamirškime, kad niekados istorijoje išvija neturėjo tokių uždavinių, kurie mums atiteko. Tėvynėje lietuvis šiuo metu nebūtinai galimybės suokiantu atvirai kovoti. Mūsų veikla taip pat ribota ir labai specifinė, nes Lietuvos išlaisvinimas ne nuo mūsų vienų priklauso. Efektiniausias ir gal vienintelis kelias tai per laisvojo pasaulio viešąją nuomonę. Sistemai, bet paliovos ir organizuotam dideliu junginyje veikdami tą viešąją nuomonę galime ir turime pasukti mūsų kraštui politiniai palankia ir veiksminga prasme. Viešoji nuomonė prastai formuojama ne vien tik dėl humanistinio idealo, bet ir dėl egoistinių išskaičiavimų. Tremties lietuvių bendruomenė reikia veikti abiejose srityse, būtent:

1. demaskuoti komunistinį nehumanizmą, 2. konkrečiais faktais įrodinėti JAV politiką formuojantiems, kad laisvojo žmogaus egzistencijai grėsia komunistinis pavojus jau čia pat ir jis grėsia lygiai visiems, visuose kontinentuose. Mano supratimu čia ir glūdi esmė mūsų ligišiolinio lygiagrečio arba paralelinio veikimo neefektingumo. Veikdami pavieniui arba mažomis grupėmis mažai ką atsiekiame, nes neturime jokios įtakos į JAV politiką formuojančius veiksmus. Tačiau jei mums pavyktų lietuvišką veiklą ne tik apjungti, bet ją dar ir suderinti su kitais Sovietų vergijon patekusių kraštų veiksmiais, tai tada mes tikrai sudarytume milžinišką pajėgą, su kuria Vakarų laisvasis pasaulis negalėtų nesiskaityti, nes mes tuomet iš tiesų efektingai formuotume Lietuvos ir kitų Sovietų vergijon patekusių kraštų išlaisvinimui palankią atmosferą. Atseit, pasidarytume įtakinga mažuma, lemianti JAV politinę liniją Sovietų Sąjungos atžvilgiu. Kaip žinome, JAV, kaip ir kitų demokratinų

1. demaskuoti komunistinį nehumanizmą, 2. konkrečiais faktais įrodinėti JAV politiką formuojantiems, kad laisvojo žmogaus egzistencijai grėsia komunistinis pavojus jau čia pat ir jis grėsia lygiai visiems, visuose kontinentuose. Mano supratimu čia ir glūdi esmė mūsų ligišiolinio lygiagrečio arba paralelinio veikimo neefektingumo. Veikdami pavieniui arba mažomis grupėmis mažai ką atsiekiame, nes neturime jokios įtakos į JAV politiką formuojančius veiksmus. Tačiau jei mums pavyktų lietuvišką veiklą ne tik apjungti, bet ją dar ir suderinti su kitais Sovietų vergijon patekusių kraštų veiksmiais, tai tada mes tikrai sudarytume milžinišką pajėgą, su kuria Vakarų laisvasis pasaulis negalėtų nesiskaityti, nes mes tuomet iš tiesų efektingai formuotume Lietuvos ir kitų Sovietų vergijon patekusių kraštų išlaisvinimui palankią atmosferą. Atseit, pasidarytume įtakinga mažuma, lemianti JAV politinę liniją Sovietų Sąjungos atžvilgiu. Kaip žinome, JAV, kaip ir kitų demokratinų

uždaryti mūsų konsultus. Laisvojo pasaulio tautinių parapijų uždarymas -- ar tiksliau: jų pilnas ir galutinis pasisavinimas -- pavergtų viltis palieštų dar skaudžiau. Visų pavergtųjų, bet labiausiai lietuvių.

Atsakomybė didelė. Adresas: Sacra Congregatio Consistorialis, CIVITAS VATICANA, Laiškus gera registruoti.

L.K.

gika įrodinėti pasauliui konkrečiais faktais, kaip ir dėl konau-joji komunistinė linija yra ne tik ne pakeliui, bet kaip konkrečiai ji traukia tautą po tautos į savo nasrus. Reikia ir suamerikonais užvesti dialogą išeinant iš jų pačių galvojimo taško, kad tas dialogas jiems būtų suprantamas ir patrauklus. Tam reikia gerai organizuotos lietuvių bendruomenės, kurios visi nariai būtų gerai informuoti dabartinės politikos niuansuose ir jie nuolat, sistemai, reikiama reaguotų į visas komunistines machinacijas.

Žodžiu, nebeužtenka didžiųjų švenčių proga deklaracijų, nebeužtenka nei spontaniškų apsi-lankymų sostinėje. Reikia kruopščiai ir nuolatinių pastangų, kurios palaikytų dialogą su amerikoniškais patraukliu, gyvu ir aktuali. Čia darbo -- marios. Didžiąją to darbo dalį galėtų lengvai atlikti mūsų jaunesnioji karta, kuri yra ne tik gerai profesiniai pasiruošusi, gerai moka kalbą, bet taip pat ir gerai pažįsta amerikoniškąjį mentalitetą. Šioje darbo srityje geriausiai galėtų pasireikšti ir senesniųjų su jaunaisiais bendradarbiavimas, nes vietos ir darbo užtenka visiems. Aš nesidūlau visiems pradėti pūsti į vieną dūdą, -- tačiau pabrėžiu, kad norint susilaukti rezultatų, reikia tas dūdas gerai suderinti.

KAME LIETUVIŠKOJO VEIKIMO PARALELIZMAS?

Bereikalingas paralelizmas lietuviškoje veikloje didžia dauguma atsirado tuomet, kai masė naujų ateivių atvyko į JAV. Tuomet nebuvo prieita prie organizacinio apjungimo, apimančio visus lietuvių. Vietoje organizacinio suderinimo tuo metu buvo laikui palikta užgdyti žaizdas bei užpildyti atsiradusias spragas. Atsirado lygiagrečiai veikla beveik visose srityse. Atsirado dešimt ar daugiau organizacijų, nesistematinių veiklantių ir viena kita netal-kinančių, nors dirbančių tą patį darbą. Liko daug svarbių darbų niekieno nebedirbamių.

Laikas, tiesa, gydo žaizdas. Tas pats laikas negailestingai retina ir mūsų eiles. Jei mūsų tautai negrėstų mirtinas pavojus išnykti, gal ir mes galėtume sau leisti tą prabangą, atseit, galėtume pasikliauti laiku, kuris evoliucijos keliu mūsų visuomeninį gyvenimą sutvarkytų. Tačiau, ar neužsidėjom sau pareigos rūpintis Lietuvos išlaisvinimu? Tad ar ne pats laikas griebtis geriausio ir efektingiausio ginklo jau dabar?

Pirmieji lietuvių emigrantai JAV pasižymėjo dideliu darbštumu, geru organizuotumu ir didele meile Lietuvai. Čia jie sukūrė stiprias lietuviškas kolonijas, daugelį organizacijų, laikraščių, lietuviškų mokyklų. Savo aukomis jie duosniai parėmė lietuvių nepriklausomoje Lietuvoje ir taip pat daug padėjo taip vadinamiems DP Vokietijoje bei atvykus į JAV.

Naujieji ateiviai didžia dauguma neatsiliklo nuo savo pirmtakų nei darbštumu, nei meile savo tėvyni. Jie taip pat išgyveno sunkias pirmas dienas. Atsiektai taip pat daug. Lietuviški laikraščiai pagyvėjo ir net daugiau jų atsirado, taip pat ir lietuviškų mokyklų. Gi organizacijų, vietoj to kad seniai čia veikusias sustiprinus, atgaivinus,

bet prie šios dienos reikalavimų labiau prisitaikius, naujų tiesiog kaip grybų po lietaus pridėjo. Viena už kitą geresnė, viena už kitą širdžiai meilesnė. Žodžiu, kaip kas Lietuvą atsimena, kokią kiekvienas ją širdyje nešioja, tokią ją norim ir čia iš naujo ir kiekvienas savaip atkurti. Prie to iš dalies prisideda emigracinės sąlygos, nes nesudėtingas darbas inteligentą prislegia ir jis jaučiasi savo asmeniškai buitimi apsvylęs ir lyg iš realaus gyvenimo išjungtas. Tad lietuviškam veikime dažnai jis siekia užuovėjos ir pripažinimo, stengdamasis tame veikime išlaikyti sentimentaliniui romantiškus momentus, dažnai ignoruodamas dabarties realybę, bei prabėgusį didelį laiką tarpą nuo nepriklausomybės laikų. Žodžiu, veikimas darosi ne tik romantiškai neberealus, bet jis ir labai subtiliai asmeniškias, nes daugelis žiūrimė į Lietuvos reikalus ne tik labai jautriai, bet ir kiekvienas pro savo asmenišką prizmę. Pasiguožiam, kad toks mūsų būdas, kad mes esame individualistų tauta ir t.t. Deja, tariamasis lietuviškas individualizmas šiuo metu pradeda išvirsti į nesantarvę, nes individualiai veikdami pradeda vieni kitų nesuprasti, kyla nesupratimai, nebėra susidrausminimo ir realaus žitūrėjimo į dalykų esmę. Perdėtas jautrumas ir tik savo siauros linijos puoselėjimas, jos vykdymas ir skatinimas kitus tuo siauru "neklusnamu keliu" eiti sudaro nereikalingą įtampą. Pusiau privatus pobūdis laisčiai - bliuleteniai, vietoje pozityvios informacijos kartais net ne-

pagrįstus gandus skleidžia, diskredituodami ne tik privačius asmenis, bet ir "kitaip galvojančias" organizacijas. Gausybė organizacijų, nors ir to paties tikslo oficialiai siekia, tačiau nebūtinai efektingo bendro veikimo kelio, nes tam veikimui nėra koordinuoto bendro plano. Gausybė politinių ir visuomeninių organizacijų skaldė mūsų jėgas, ir eikvojama be reikalingai energiją tarpusavio konkurencijoje, nebesuteikdami krūvonėi žmonių, nei pagaliau jų piniginių aukų. Daug tautiečių jau nebegali ar nebeturi atskirti, kuri organizacija yra naudingesnė ir tuo pasinaudodami nebeaukvoja ir nebedirba nei vienai iš jų... Būrelis romantinių idealistų bėga visur, bet dažnai ir jie jau baigia pavargti ir rezultate veikla kasmet menkėja. Darbo vaisių nesekmingumas ir užsispyrusi idealistų vada depresijon. Topasekoje girdime ir viešus pareiškimus, kad praėis dar dvidešimt metų ir mūsų čia nebus. Girdime taip pat kalbant, kad reikia mūsų veiklą suderinti, bet niekas nenori imtis praktiškų priemonių ir žengti pirmą tvirtą žingsnį tos konsolidacijos keliu. Normaliam valstybiniam gyvenime susikonsoliduoti yra daug lengviau, nes daugelis nepaklusniųjų bijotų sankcijų, kurios normaliam gyvenime išplaukia iš visuomeninių valstybinių varžtų bei nenoro savo asmeninei karjerai pakenkti. Išvijoje liko tik mus saistanti moralinė sankcija. Ir ta šiose sąlygose pasidare nebeefektinga jau vien dėlto, jog daugelis mūsų veiklų yra iš giliausio įsitikinimo, kad tik jų asmeniškai linija, tik jų pasirinktas siauras takelis, siauram vienminčių ratelyje yra vienintelis neklaidus kelias. Atseit, tokie siauri partiniai veikėjai jaučiasi netik moraliai teisūs, bet net ir jaučia pareigą savo užimtą liniją be kompromisų ginti, ją propaguoti ir net jaunimui ją brukti kaip nesugriaujamą tiesą, bei pačią patikimiausią priemonę.

Mūsų visuomeninis gyvenimas pilnas neproduktingo organizacinio dvylypumo. Konkrečių pavyzdžių nekelsiu vengdamas asmeniškumą. Palikime tuos pavyzdžius tiems, kurie konkrečiai svarstys ir ruoš persiorganizavimo planus. Aš tik noriu apeliuoti pabrėždamas, kad jau penkios prieš dvyliką ir jau nebėra laiko ir prasmės įrodinėti kad norinti išlikti gyvais lietuviams, norint išlaikyti lietuvišką jausimą ir svarbiausia ištesėti kovoje, kuri gali dar ilgai užstėti, reikia skubiai nusikratyti organizacinio dvylypumo. Mes turėtumėm atsisakyti sentimentalios pažitros į kaž-

(Nukelta į 4 psl.)

Viešėdami Chicagoje pirkite naujojo moderniojo

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. St. Remy Imp. 3 Str. Napoleon Brandy 5th — \$4.39
2. Sunny Brook 80 proof whiskey 5th — \$3.39
3. Imported Scotch Whiskey 5th — \$3.98
4. Imported French Cordials 5th — \$2.98
5. Ljebfraumilch German Wine 5th — \$0.98

6. Imported French Brandy 5th — \$3.35
7. Ricadona Vermouth 30 oz. Bot. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

TOBULYBĖS PAVOJAI

Meilės, nuodėmių atleidimo, nelaimingųjų paguodos jausmai ir aplamai švelnumas yra būtini reikmenys kiekvienam, kuris tik ryžtųsi pažvelgti į mūsų tautos dvąsine į kultūrinę praeitį. Stokodami tų jausmų, mes čia greit pesimizmu užspringtumėm, ūkanose pasimestumėm ir dabartyje susipainiotumėm. Perdaug kas atrodytų juoda ir beviltiška.

Nesiginsiu, kad šiaipjau, skubiai pagalvojus, man lyg ir labiau patiktų grietumas, kirviu pakapojimas, aštri kritika, aukščiausių reikalavimų statymas ir tobulybės mastas. Kas galėtų nepasiduoti tokiai žaviai pagundai? Pirmiausiai tiesa ir tik tiesa, nors ji būtų žiauri ir nemaloni. Viršų ir apačioj tik aukšti principai ir tobulybės sietai. Negalėtingumas prabogių ir bendralaikų ydoms, klaidoms, netesėjimams!

Patinka kam ar nepatinka, — pasikarkit, bet mes ieškom tik tiesos ir nebijom jos pasakyti. Lietuvis mums turi būti (kartais atrodo, lyg jau buvo ir būtų...) pats gabiusias, kūrybiškiausias, narsiausias, tauriausias ir mieliausias. Žodžiu, mums kelrodžiui tegali būti tobulybės mastas, "ekscelencija". Excellence, — kažkas panašaus į tą, ko ir iš amerikiečių neseniai reikalavo a. a. prezidentas J. F. Kennedy.

Daug neišsisukinėdamas prisipažinsiu, kad šiai nuodėmei kartais man būdavo ir tebėra labai sunku atsispirti. Visuomenės gyvenimo reikšmėse, politikoje, partinių rungtyniavimų estafetėse, "laisvės kovų" ir "Lietuvos vadavimo frontuose", žinot, beveik ir nepajėgdavau įkvėpuoti stipresnės krikščioniškos mialaširdystės. Tuo labiau, kad ir užkrečiančių krikščioniškų pavyzdžių vis stokodavo net iš mūsų pačių krikščioniškiausių partijų pusės...

Nuolatinų diskusijų mėslavežio baruose demagogija, bukaprotiškė, svaiginimasis valdžios mirażais,

oponento teplojimas ir niekinimas, šmeižtingų intencijų savo artimui skiepijimas, — žinoma, visa tai yra amžinos tarptautinės "vertybės". Bet prieš tuos velniškus žmonijos polinkius nei kitos aukštai civilizuotos tautos, nei mes patys antibiotikų dar neišradom ir todėl maždaug visi jais tebesirginėjame.

★ Tačiau nekažin kiek džiaugsmo išgyvename ir tada, kai neriame į tolimesnę lietuvių kultūros praeitį, ypač mėgindami ten paieškoti meno ir literatūros lobų. Blogiausia, kad dėl nesėkmių čia nebegalima apkaltinti Lietuvos priešų ir tuo būdu, kaip jau esam įpratę, garbingai pasiteisinti. Atsakomybė čia yra jau tik mūsų pačių, pradedant karaliais, kunigaikščiais, didikais ir bajorais, ir baigiant mažiau privilegijuotais luomais. Mūsų specialybės buvo karai, politika, savų ir užimtų žemių administracija. Bet lietuviškas raštas amžių bėgyje kentėjo ir nukentėjo užvis baisiausiai.

Savo metu Dr. J. Šliūpas ir Vaižgantas, bet ypač broliai Biržiškos (Mykolas ir Vaclovas) savo ilgus gyvenimus paskyrė lietuviškų raštų ir raštininkų praečiai tirti. Turbūt galima patikėti, kad jie nieko nepažiūrėjo ir viską suminėjo, kas tik praeityje kiek vertingesnio buvo išleista ar vėliau surasta archyvuose bei privačiuose šaltiniuose. Negalimas dalykas, kad netikėtai kur būtų surastas koks dar nežinomas 17 ar 18 amžiaus lietuvių kūrybinis genijus: poetas, beletristas ar dramaturgas.

Išskyrus "mažojoje" Lietuvoje Kristijoną Donelaitį, o "didžiojoje" gal istoriką Simoną Daukantą ir A. Baranauko Anykščių Šilėį, ligi 19-jo amžiaus pabaigos, net ligi 20-jo pradžios lietuviškų raštų juostoje mes daug nerasim itin pažymėtinų, kaip sakoma, pasaulinio masto literatūrinių ver-

tybių. Daugiausia vis suklimsim apie katekizmus, maldaknyges, giesmynus, gramatikas, žodynus, liaudies poetikos lygmens ar ir žymiai menkesnius eilėraščius, mokslo populiarizacijas, didaktinius pasakojimus, baigiant sapnininkais ir mikaldomis.

Visa tai turėjo savo reikšmės lietuvių tautos išlikimui ir atgimimui. To nereikia nei pamiršti, nei išmesti iš mūsų raštų istorijos, kuri čia ir nėra mūsų literatūros, o tik kultūros istorijos dalis. Atsižvelgiant į sąlygas ir tatau primant uždaru tautiniu mastu, šis palikimas mums gali atrodyti daugiau mažiau užtenkamas.

Bet kaip mūsų klasikinės literatūros bazė, ji būtų maža ir silpna. Žvelgiant plačiau ir bandant tai įjungti į pasaulinės literatūros lygmens raidą, turėtume jau nemaža vargo ir labai daug skausmo.

★ Tad ar mums, to tautinio likimo bei palikimo paveldėtojams ir tęsėjams, čia būtų įmanomas ir moraliai pateisinamas koks ypatingas griežtumas, principų kietumas ir standartų aukštumas? Vieni žodžiu — tobulybės mastas?

Nežinau ir bijau atsakyti, nes kaip iš tikrųjų abstrakčiai galvočiau, praktikoje vistiek dar svyruočiau. Juk čia greitai pasidarytų katei žaismas, bet už tai pelei verksmas. Blogiau — mirtis, nes aukštaisiais literatūriniais standartais ir tobulybės mastu mes be matant galėtume nužudyti kone visą mūsų praeities laikų raštiją. Tik su Nepriklausomybės kilimo laikmečiu daug kas žymiai pagerėjo. Tačiau ir dabarties lietuvišką grožinę literatūrą vertindami, ypač jos pastarųjų dešimtmečių "tremties" variantus, su tobulybės mastais mes tuojau turėtume daug ir kruvinių skerdynių.

Man visuomet pasidaro labai nejauku, kai paskai-

tau kurio mūsų rašytojo nusiskundimus ar priekaištus, kad neturime rimtos literatūrinės kritikos, nemokame naujai pasirodžiusių kūrybos raštų įvertinti visuomenei ir rašytojui naudingų būdu. O jei kur ir pasirodo kritinių pastangų, tai jos dažniausia yra nemokšiškos, nekompetingos, arba liaupsinančiai draugiškos, arba žudančiai nuodingos. Rašytojai nori tik gilių, objektyvių, žinoviškos, aukšto lygmens kritikos...

Taip, mūsų raštų vertinimuose pasitaiko ydų ne mažiau, kaip ir pačiuose kūriniuose. Bet jei būčiau rašytojas, aš taip labai nereikalačiau aukščiau šių standartų kritikos, nes pagal tuos mastus tik nedažnas Liet. Rašytojų Draugijos narys kvalifikuotųsi iš viso būti priimamas į Draugiją ir toli gražu ne su kiekvienu leidiniu...

Be abejo, teigiama, girianti kritika pačiam autoriui yra maloni ir dažniausiai atrodanti "objektyvi". Pvz., mano "Laumių juostos" vertintojai, įspūdių rašytojai ir komentatoriai šiuo atžvilgiu mane taip pat jau beveik, beveik galėjo užkelti ant laimės ir tuštybės pjedestalo. Žinoma, visiems esu labai dėkingas už dėmesį, gerą žodį, komplimentus ir šiltą įvertinimą, kurio visiškai nesitikėjom nei aš, nei mano leidėjas. Neišgalėdamas kaip apčiuopiama dabar atsilyginti, visiems mėginu atpaukti grynais kviečiais Juozapato pakalnėje.

Bet pusėtinai gerai žinodamas tos rūšies raštų standartus, panašių essay ar "kronikų" rašymo reikalavimus, jiems deramą formą ir stilių, kaip lygiai ir "tarptautinio lygmens" kokybės mastą tokio pobūdžio rašiniams, — deja, aš vis dėlto vargiai galėčiau daugiau tikėtis, kad mano juostą perleis per anų mastų mašiną, dar pasilikytų nors keli sveiki siūlai.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Neproduktingas paralelizmas mūsų veikloje...

(Atkelta iš 3 psl.)

kada veikusių politinį išsidiferencijavimą, kuris jaunajai kartai nėra ir niekada nebus suprantamas bei patrauklus. Jau pats laikas suprasti gyvenimo tikrovę. Atsisakykite ambicijų ir ro-
mantinio egoizmo, tada savaime iš lietuviško gyvenimo pranyks visa eilė tik kelių asmenų ambicijai tarnaujančių organizacijų.

Karo ir kitokios nelaimės atveju valstybės paprastai suspenduoja partijų rungtyniavimą ir visa tauta jungiasi krašto padėčiai gelbėti. Netenka įtikinti, kad mūsų tautą ištiko didelė nelaimė. Neturint savo nepriklausomos valstybės nėra fizinių sąlygų politinėms partijoms pasireikšti. Čia ir glūdi esmė mūsiškių partijų neveiklume, ne-realume ir nepasisekime. Mūsiškos partijos, tiesa, mažai be-užiima partinės ekonominės programos ruošime, daugumoj jos yra tik paskendę tarpusavio erzelyne ir neretai intrigose, už tai jos tokios netolerantiškos viena kitos atžvilgiu.

Mes turime remti Lietuvos laisvinimo akcijai vadovaujančius. Tačiau klysta tie, kurie net Vasario 16-tos progą reikalauja besąlyginio, pasakyčiau net akto, tų veiksmų užimtai linijai pritarimo. Kaip ir kiekvienos kultūringos ir demokratinės tautos, taip ir mūsų pareiga yra tų veiksmų darbą konstruktivai, bet kritiškai vertinti ir iš jų reikauti konkrečių ir sekmingų rezultatų. Mūsų pareiga yra ne tik patiems prisidėti, bet ir iš vadovaujančių reikalauti, kad neatidėliojamai būtų atsietas tikras vieningumas ir organizacinis visuotnumas, kuris iš tiesų apimtų visus sąmoningus ir pajėgiančius dirbti lietuvių. Visus jaunus ir visus senus lietuvių.

Amerikoje ir bendrai laisvame pasaulyje mums nebeužtenka šiandien svaidžiotis įmantriais laisvės šūkiais. Mums reikia gerai suplanuotos, gerai apsvaistytos ir realistiškai įgyvendinamos programos, kurioje būtų vietos sekmingai pasireikšti visų kartų, visokio išsilavinimo ir visų įsitikinimų lietuviams. Darniai ir produktyviai tą programą vykdydami padėtume Tėvyneje likusiems išsilaukyti ir sustiprintume savo jaunimo tautinę savigarbą, jų kultūrinį aktyvumą bei tampraus ryšio su praeitimi pajautimą. Tuo pavyzdžiu užkrėstume ir kitus iš Sovietų Sąjungos okupuotų kraštų piliečius. Tas padėtų mums laimėti amerikiečių ir jų valdžios para-

mą Lietuvos laisvės idėjai ir jos konkrečiam įgyvendinimui, nes mes tada pasidarytume gerai organizuota ir įtakinga mažuma, sistematingai siekianti užsibrėžto tikslo. Žodžiu, mes praktiškai formuotume JAV viešąją nuomonę Lietuvos išlaisvinimo labui.

Dar kartą noriu pabrėžti, kad nesitūlau panaikinti visas organizacijas ir visiems pradedti pūsti į vieną dūdą. Aš tik manau, kad partinis susigrupavimas, koks kad veikė 1918-25 metais Lietuvoje, dabartinio gyvenimo realybei jau visai nebeatitinka ir todėl jis reikalingas skubaus peržiūrėjimo. Keistai galvoja tie, kurie mano, kad senus partijos vardus reikia išsaugoti mūsų valstybės tęstinumui įrodyti, arba, kad tuos partijos vardus reikia parvežti Lietuvon, kaip pagrindą būsimam demokratiniam susitvarkymui. Visi turbūt sutiksim, kad pažanga -- tai yra nuolatini nepasitenkinimas esama padėtimi ir nepaliaujamos pastangos tą padėtį pagerinti. Ar nebūtų laikas reikalauti iš savęs ir savo tautiečių mūsų visuomeniniam ir politiniam gyvenime pažangos? Ar neatėjo laikas nustoti stumdyti kėdes, kaip kad iki šiol per tuos 10-15 metų buvo įprasta daryti, kad numalšinūs kylančią visuomenės nepasitenkinimą dėl nuolatatos besipikartojančių krizių. Ar neatėjo laikas iš pagrindų persiorganizuoti, išvengiant be-reikalingo lygiagrečių skūmo, apjungiant visą patriotinę išsilavinimą, įtraukiant į darbą didesnę būrį tą darbą dirbti pajėgiančių, tuo sudarant patrauklesnius, veiksmingesnius bei našesnius sąlygas.

PALANGOJ STATYS "DANGORAIŽI"

Nors ir buvo protestuota prieš sumanytą Palangoj statyti "dangoraižį", dešimties aukštų pensionatas ten jau pradėtas statyti. Devyniuose aukštuose būsią vietos vienu metu apgyvendinti bent 500 svečių, o dešimtajame būsianti dengta aikštelė svečiams vaizdais gėrėtis. (V. L., bal. 9).

Neabejojama, kad bus gražu dairytis iš tos aikštelės, tik daugelis apgailestauja, kad tas vienas iš Palangos žalumynų išsikisęs pastatas nebus darnus Palangos papuošalas. (ELTA)

(13)

Didžiausios bėgančiųjų minios stumiamas, Tomas Lievenas ap-
leido Paryžių. Jo juodas Chrysler ant dešiniojo sparno turėjo Ameri-
kos vėliavėlę. Kita milžiniška Amerikos vėliava dengė automobi-
lio stogą ir prie numerio blizgėjo raidės CD (diplomatinis korpu-
sas). Prie vairo sėdėjo pats Lievenas, šalia jo buvo Mimi Chambert,
o užpakalinėje sėdynėje tarp lagaminų įsispraudęs sėdėjo civiliai ap-
sirengęs pulkininkas Jules Simeonas.

Mūsų geroji žvaigždė, arba teisingiau pasakius, keturiasde-
šimt aštuonios žvaigždės globos, — pasakė Lievenas, rodydamas į
automobilio priekį plevesuojančią Amerikos vėliavėlę.

Bet pulkininkas buvo nepatenkintas.

-- Bėgame kaip baillai, vietoj pasilikę ir toliau kovoję!
-- Klausyk, Jules, karas jau seniai pralaimėtas. Jei mus pa-
gautų, pastatytų prie sienos.
-- Tai būtų garbingiau, — atsakė pulkininkas.
-- Nektalbkkit kvailysčių — įsiterpė Tomas. -- Man būtų įdomu
žinoti kaip ilgai kvailiosite.
-- Jei vokiečiai pagaus, — tęsė pulkininkas, — visvien laukia
kulka...

Tomas pasuko į mažesnę kelią, norėdamas išsiveržti iš bėgan-
čiųjų vilkstinės.
-- Vokiečiai jau apsupę laiko tris ketvirtadalius Paryžiaus.
Dar laisvas kelias tarp Versalio ir Corbeil ir pro čia mes išvažiuo-
sime.

-- O kas bus jei vokiečiai čia pasiekė?
-- Pasitikiškite manimi, Štame, neturinčio strateginės reikšmės
kelyje negali būti vokiečių.

Išvažiuos iš miško priešais lygumoj pasirodė vokiečių šarvuo-
čiai, važiuoją šituo nestrateginiu keliu tiesiai į juos. Mimi iš išgas-
čio suriko.

-- Ką jie čia daro? -- nustebė Lievenas. -- Tikrai jie paklydo...
-- Dabar esame žuvę, — pasakė visas išbalęs pulkininkas.
-- Nepradėkit vėl kvailioti! Jūs mane nervuojate.
-- Mano portfelį, — pasakė pulkininkas, — yra slapta byla su
visų prancūzų agentų pavardėmis ir adresais.
Tomas vos neužduso iš nustebimo.

-- Ir jūs vežiojate su savimi tokius dokumentus! Kur jūsų pro-
tas?

-- Generolas Effel man įsakė sąrašą nuvežti į Toulouse ir ati-
duoti vienam asmeniui...

-- Ar jūs negalėjote man to anksčiau pasakyti.

Už minutės jie susidūrė su vokiečių daliniu.

-- Aš turiu revolverį, sušniždėjo pulkininkas. -- Ir tol, kol aš
būsiu gyvas, niekas negaus portfelio.

-- Tie ponai, — pasakė Tomas sustabdydamas automobilį --
mielai palauks ketelį minučių, kurios jums lieka.

Vokiečių kareiviai apsidengę dulkėmis prisiartinę prie auto-
mobilio. Vienas jaunas leitenantas išlipo iš šarvuočio ir prisiarti-
nęs prie Tomo automobilio, pridėdamas ranką prie kepurės tarė:

-- Labą dieną. Galiu pamatyti jūsų popierius?

Mimi neteko žado ir nesugebėjo ištarti žodžio. Vokiečių karei-
viai apsupo Chryslerį iš visų pusių.

-- It's okay, — pasakė Tomas. -- We are Americans, see?

-- I can see the flags, — pasakė leitenantas gerai angliškai.

-- And now I want to see your papers.

-- Here you are, — pasakė Tomas paduodamas dokumentą.

Leitenantas Fritz Zumbusch peržiūrėjo amerikonišką diploma-
tinį pasą, paskui paklausė:

-- Your name is William S. Murphy?

-- Yes, — atsakė mandagiai Tomas.

Leitenantas irgi mandagiai grąžino pasą, nes 1940 m. birželio
13 d. Amerika dar buvo neutrali ir Zumbusch nenorėjo sukurti diplo-
matinio konflikto per 21 km nuo Paryžiaus. Bet jis mėgo savo ka-
rinę profesiją, tad paprašė dokumentų ir jaunos merginos.

Nors Mimi ir nesuprato žodžių, bet atspėjo ko iš jos nori ir
atidarė rankinuką, paduodama prašomą dokumentą, o kareiviams
padalinama šypseną.

-- My secretary, — paaiškino Tomas leitenantui.

Viskas sekėsi gerai... Reikia tik, kad baigtų su Simeonu ir bus
galima toliau keliauti. Bet katastrofa kaip tik čia ir įvyko.

Leitenantas pasilenkė per langą grąžindamas Mimi pasą, pas-
kui pasisuko į Simeoną, kuris laikė prispaudęs prie krūtinės kaip
kokią brangenybę portfelį. Gal Zumbusch per greitai ištiesė ranką,
bet kiekvienu atveju Simeonas staiga atsitraukė dar stipriau suspaus-
damas portfelį.

-- Kas ten yra? -- paklausė leitenantas. -- Parodykit man.

-- Ne, ne -- suriko pulkininkas.

Tomas, kuris norėjo įsiterpti, sukdamasis alkūne užgavo leite-
nanto veidą ir tas susidavė galva į automobilio stogą. Tuo metu pul-
kininko rankoj pasirodė revolveris.

-- Šalin rankas, arba aš šausiu! -- suriko pulkininkas.

-- Nedaryk kvailysčių, — sušuko Tomas stengdamasis atbula
ranka atimti revolverį. Bet pasigirdo šūvis ir kulka pataikė į sto-
gą.

Tomas ištraukė iš Simeono rankų revolverį, rėkdamas pran-
cūziškai:

-- Su jumis vien tik bėdos atsitinka!

Leitenantas atidarė automobilio duris ir suriko:

-- Raus!

Tomas išlipo šypsodamasis. Dabar leitenantas rankoj laikė sa-
vo revolverį, kareiviai aplink stovėjo atstatę šautuvus, pasiruošę
šauti.

-- Šita moteris ir vyras yra po mano apsauga, — pareiškė To-
mas autoritetingai -- Mano automobilis turi Amerikos vėliavą.

-- Lauk, arba šausim! -- rėkė leitenantas išsigandusiam Si-
meonui.

-- Pasilikit automobilyje! -- suriko Tomas. -- Šis automobi-
lis yra eksteritorialinis. Jame esą žmonės yra Amerikos teritori-
joje.

-- Man nesvarbu...

-- Okay, okay, jūs norite išprovokuoti tarptautinį incidentą!

Panašus incidentas mus privertė įstoti į Pirmąjį Pasaulinį karą!

-- Aš nieko nenoriu provokuoti! Aš pildau tik savo pareigas.

Šis žmogus gal būtų prancūzų agentas!

-- Ar jūs manote, kad jis taip kvailai elgtųsi, jeigu tokiu būtų?

-- Duokit portfelį! Aš noriu žinoti kas jame yra!

-- Jis yra diplomatinio bagažo dalis ir neliečiamas. Aš pasi-
skysiu jūsų viršininkui.

-- Tą jūs greit galėsite padaryti.

-- Ką tas reiškia?

-- Jūs važiuosite su mumis.

-- Kur?

-- Į armijos štabą. Net aklas galėjo pastebėti kad čia ne vis-
kas tvarkoj. Sėskit prie vairo ir apsisukit. Mes šaudysime prie
pirmojo bandymo pabėgti, — pasakė leitenantas Zumbusch.

(Bus daugiau)

MOTERS PASAULIS

Išseivijos lietuvės moters teismo, įvykusio balandžio 16 New Yorke sąstatas. Iš kairės: teismo sekretorė Šileikytė-Marijošienė, teisėja V. Leskaitienė, teismo pirm. O. Labanauskaitė, teisėja N. Umbrazaite, gynėjos E. Čekienė ir S. Gedvilaitė. Trūksta kaltintojų J. Gerdvilienės ir L. Šileikytės.

Ąžuolo nuotrauka

LIETUVĖS MOTERS TEISMAS

EMILIJĄ ČEKIENĘ

Š.m. balandžio 16 dieną, Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne Pasaulio Katalikų Moterų Sąjungos Komiteto, vadovaujamo Marijos Lūšienės iniciatyva, buvo suruoštas išseivijos lietuvės moters teismas, į kurio sąstatą buvo pakviestos įvairių pažiūrų moterys: dr. Ona Labanauskaitė -- teismo pirmininkė, Vincė Leskaitienė ir Nastutė Umbrazaite -- teisėjos ir Aldona Marijošienė sekretorius; Janina Gerdvilienė ir Laima Šileikytė -- kaltino, Emilija Čekienė ir Salvina Gedvilaitė išseivijos lietuvė moterį gynė.

Liudininkais buvo pakviestos: mokyt. I. Banaitienė, mok. Kregždienė, D. Bulgaraukaitė, S. Kundrotaitė, E. Sirusienė, I. Vilgalienė ir vienas iš vyrų P. Bartkus. Teismo pasiklausyti prisirinko pilna salė vyrų ir moterų.

Po perskaityto išseivijos lietuvei materialiai kaltinamojo akto, didžiai apkaltintą lietuvė moterį Emiliją Čekienę gynė šiais pagrįstais žodžiais:

Šių dienų gyvenamasis momentas lietuviui materialiai stato žymiai didesnius šeimoms auklėjimo ir tautos kultūros uždavinius, negu laisvoje tėvynėje esant. Ji kasdien susiduria su daugybe įvairių problemų, kurios laisvame savo krašte būtų tik paprasta kasdieninio gyvenimo smulkmena.

Gyvenant tėvynėje daugelis didelių moters darbų būdavo savaime atliekami, be didesniųjų pastangų bei rūpesčių. Taip buvo ir auklėjimo srityje. Turėjome keletą žymių pedagogų, lietuviško auklėjimo baigiamas ruošti tradicijas ir jas taikėme savo vaikų auklėjimui.

Atsirasdusios naujam pasauliui randame naują auklėjimo kryptį, visai skirtingą nuo mūsų ir todėl motinos atsiduria kryžkelėje. Amerikos auklėjimo neigiamų pusių netenka įrodinėti, visi gerai matome jo per didelės laisvės pasekas, kai tuo tarpu lietuvių auklėjimo pagrindinės mes norime matyti pirmiausia tautinį auklėjimą, pagrįstą moraliniais religiniais principais, kurių kaip tik labai pasigenda išseivijos lietuvė moteris.

Gerai žinome, kaip atspairiai tautiškumo laikėsi mūsų praeities moterys, bet jų laikuose buvo ir lengviau. Tada buvo aukštesnė dorovė ir griežtesnės tradicijos. O jeigu mergaitės ir ištekėdavo už svetimųjų, tai Lietuvoje buvo paproty, kad jeigu kas... iš lietuvės yra gimęs, nors jo tėvas būtų vokiečių, italas ar totorius, to niekas nevadina vokiečiu, italų ar totoriu, o tik tai lietuviu, kaip rašė prof. Olizaravičius Lvoje dar 1843 metais.

Religija, dorovė, aukšta moralė yra nuolatiniai lietuvės moters auklėjimo palydovai visais laikais, ko staiga pasigedo išseivijos lietuvė atsidūrusi svetimose kraštuose.

Čia girdėjome kaltinimą lietuviui materialiai, kad ji neišmoko vaikų gražiai lietuviškai kalbėti, įkvėpti jiems tėvynės meilę, sekti pasakas apie Lietuvą.

Bet ar kaltintoja nežino, ar pati neišgyveno, kad praradimas tėvynės, artimųjų, naujų kraštų skirtingas klimatas, ne-

tuvos karžygius dėka šis jaunimas užsidedė tėvynės meile, vieni geriau, kiti blogiau lietuviškai kalbėdami. Tik todėl, kad išseivijos lietuvė, kurią čia susirinkome teisti, dar tebėra sąmoninga lietuviškos gynybos, palaikytoja ir tautos ateities kūrėja, todėl bet koks tautiškumo kaltinimas be kompromisų atmestinas.

Kaltintoja priekaištuoja, kad ne visi lietuvių vaikai lanko šeštadieninę mokyklą, tačiau ji neįrodė priežasčių, kodėl jie nelanko?

Anot dr. Tėvo Gemelli, žymaus psichologo žodžių: "Niekomet neniekinkite priešo, bet apsiginkluokite mokslu, kad jį nugalėtumėte". Taip ir čia. Ne teisme pirmą neįstytę nusikaltimo aplinkybių. Yra šeimų, kur vyras dirba ir šeštadieniais, o motina, turinti ir daugiau vaikų, negali jų namie palikti. Aš pažįstu ne vieną šeimą, turinčią 4-6 vaikus, ir ligotus senus tėvus, gyvenančius 40-50 mylių nuo šios mokyklos, motina ir automobilio neturi, nes tėvas dirbti važiuoja. Net ir materialiai neįmanoma leisti, nes pragyvenimui, gydytojams, vaistams nebaigia sąskaitų mokėti.

Gi dirbančios motinos šeštadienį turi vienintelę dieną visai savaitei apsirūpinti maistu, aptvarkyti rūbus, išvalyti butą ir t.t. Yra daugybė nelankymo priežasčių, kurių neįmanoma čia visų išvardinti. New Yorke šeštadieninį mokyklą lanko 200 mokinių. Tai nemažas skaičius. Kaltintoja nepranešė mums, kiek jų yra tos mokyklos ribose iš viso. Esu tikra, kad visi mokyklinio amžiaus vaikai lanko, išskyrus tuos, kurių gyvenimo sąlygos tikrai neleidžia, bet jos pačios išmoko lietuviškai namie.

Lietuvė kaltinama, kad vaikų neleidžia į lietuviškas organizacijas.

Jeigu tai būtų tiesa, tai iš kur būtų tos tikstantinės tautinių šokių šventės, skautų stovyklos ir Kaziuko mugės, kuriose ir mamytės nepaprastai daug trintis ir darbo auksa? Iš kur sporto šventės, kuriose lietuviukai, gerai išsiteniravę, lietuvių vardu laimi net svetimtautių rungtynes ir tuo išgarsina Lietuvos vardą jų spaudoje? O vyresniame amžiuje Studentų, Skautų Akademikų, Ateitininkų, Neolituanių, paskutiniu metu ir į LB pradėjo aktyviai jungtis. Į New Yorko Apygardos valdybą išrinkti beveik vieni jaunieji.

Kaltintoja pažymėjo, kad moterys jaunimo nepratina domėtis ir pačios nesidomi lietuviška spauda. Esą, vaikų laikraščio Eglutės New Yorko valsčiuje yra tik 94 prenumeratoriai, o iš viso skaitytojų Amerikoje 978. Deja, kaltintoja nepasakė, kiek iš viso Eglutės skaitytojų amžiaus vaikų yra.

Lietuvė kaltinama, kad ji leidžia vaikams žaisti su svetimkalbiais, kad neparenka jiems draugų. Bet, ar bent viena iš mūsų draugavo su mamytės parinktais nurodytais draugais? Ar bent viena mamytė surado savo dukrai vyrą ar sūnui žmoną? O jei dėl išseivijos gyvenimo neišvengiamų aplinkybių vaikai veda ar išteka už svetim-

taučio, ar kaltintoja nematė ir negirdėjo pavyzdžių, kaip toji motina dvasiniai kenčia, o nesidžiaugia jokių turtų? Gal jos iš Amerikos pasaulio naujo išmoko tik tiek, kad sugeba nuolatos šypsotis, nežinint, ar jų siela verkia ar juokiasi, nes lietuvių tauta, būdama pavergta retai įpratus šypsotis.

Negalima kaltinti mūsų moterų ir tuo, kad nesudaro namų aplinkoj tautinio auklėjimo sąlygų. Aš nesu mačiusi namų, kur nebūtų lietuviško liaudies meno darbų: koplytėlių, kryžių, juostų, audinių ir lietuvių daili ninkų kūrinių, o naujai sukurę šeimas, jei patys nepasirūpina, tai tėvai gimtadienių progomis jų namus papuošia. Juk negalima iš buto padaryti lietuviško muziejaus.

Kad šis kaltinimas yra neteisingas, įrodė ir tai, kad mūsų jaunimas namie su tautiniu menu susipažinęs pats organizuoja parodas savo universitetuose, ką nuolatos matome spaudoje. Šį kaltinimą mesti gali tik tas, kuris visai neskaityo lietuviškos spaudos, kuris tik žino apie savo artimiausius kelias nepavyzdingas lietuves kaimynės.

Kaltinamajam akte girdėjome išseivijos lietuviui priekaištą dėl visuomeniškumo stokos. Esą, ji labai retas svečias LB Centro Valdyboje, Taryboje, Švietimo Valdyboje, Lietuvių Fondo vadyboje, Laisvinimo veiksmų, ji nesireiškia spaudoj ir kitur, nes jų nuotraukų nematome spaudoje.

Tai nėra joks pagrindas apkaltinti neveiklumu, kadangi nuotraukų pasigendama spaudoj.

(Nukelta į 6 psl.)

SVEIKINU!

Sveikinu įsivedus Moterų skyrių Dirvoje! Šį skyrių sutikau nepaprastai džiugiai ir štai kodėl: moteris ir šeima turi daug problemų ir sunkių. Reikia jas kelti ir spręsti mokslo žiniomis, psichologijos žiniomis ir gyvenimo praktika. Linkiu, kad šis skyrius efektyviai pasitarnautų moteriai ir šeimai, padėtų jai spręsti atsakingas šeimos uždavinius. Sėkmės!

Z. J., Chicago

Ar girdėjot, kad...

... baltų apikaklių ir rankogalių pajuodę nuo praskaito ruožai išnyksta, jei, prieš skalbiant, pajuodusias vietas perbrauksite balta mokykline kreida; tuo būdu galima išvalyti net ir labai užsisėdėjusias dėmes per kelis skalbimus...

... virš dujų liepsnos padeginta apelsino žievelė pašalina virimo ir kitus nemalonius kvapus...

... akys neašaros, pliaustant, bent per naktį laikytą šaldytuve svogūno galvutę...

... išplovus šaldytuvą vandens ir valgomosios sodos skiediniu (1 valg. š., 4 puod. šilto vandens) pranyksta nemalonius maisto kvapus...

HUANIAN

Clevelando birutininkės tautybių parodoje. Iš kairės: Guoda Stuo-gytė, Ona Čepukaitienė, Milita Apanienė, Gražina Natkevičienė ir Salomėja Knistauteienė. V. Pliodžinsko nuotrauka

Kas yra birutininkės?

A. Balašaitienė

Šitą klausimą dažnai girdime privačiuose rateliuose, diskutuojant kokį nors klausimą sąryšyje su labdara, tautine paganda ar šiaip kokiu nors pozityviu konkrečios veiklos rezultatu. Tikslesniam vaizdui susidaryti ir birutininkų veiklai išryškinti buvo kreiptasi į D.L.K. Birutės Karių Šeimų Draugijos Clevelando skyriaus pirmininkę Salomėją Knistauteienę, kuri mialai sutiko "Moters Pasaulio" skaitytojas painformuoti apie tos organizacijos uždavinius.

Pati ponija S. Knistauteienė ti-pingai atstovauja birutininkes, būdama veiklia ne tik savo organizacijos narė. Išrinkta 1966 metų iškiliją piliete, apdovano-ta Clevelando miesto burmistro garbės pažymėjimu, ji yra veikli skautininkė, jau Lietuvoj apdovano-ta ordinu "Už Nuopelnus". Birutininkų organizacijos nuostatuose yra aiškiai pažymėta, kad "narės privalo aktyviai įsijungti į lietuvišką visuomeninę veiklą, remti lietuvių tautos pastangas nepriklausomai Lietuvos valstybei atstatyti, palaikyti lietuviškas tradicijas, tautinį solidarumą, paguoti tautinius rūbus, vykdyti ligonių lankymo ir šalpos darbus..."

Dar Lietuvoje Gen. Nagevičiaus įsteigta organizacija tikslu sujungti karininkų žmonas ir jas paruošti labdaros darbams: apmokyti slauges, gailastingas seseris, skatinti lankyti ligonius, globoti laisvės kovų vėteranus ir jų našlaičius, buvo atkurta Clevelande jo našlės Veronikos Nagevičienės, kuri išbuvo ilgamete energinga birutininkų pirmininkė Clevelande. Pritaikinti laiko sąlygoms ir aplinkai, organizacijos nuostatai žymiai praplėtė organizacijos veiklą ir narių apimtį. Pili-taite nare gali būti kiekviena lietuvių kario šeimos narė, nežinanti kariškio laipsnio.

Birutininkės veikia tyliai, dar-rydamos susirinkimus reguliariai privačiuose namuose, tuo skatinamos asmenišką bendravimą ir šeimų glaudesnes pažintis. Visa eilė šalpos ir labdaros darbų efektingai parėmė tos pašalpos labai reikalingus visuomenės narius. Paskutiniu metu eilė birutininkų aukėjo

savo kraują Vietname sužeis-tiems kariam.

Tačiau birutininkės nevengia ir viešumos, jei tai iškyla iš jų veiklos pobūdžio ir pasitarnauja bendram lietuviškam reikalui. DLK Birutės Clevelando skyrius įstojo aktyviu nariu į Nationalities Service Center, tuo atidarydamas duris į platesnes tautinės propagandos dirvas. Čia joms atsiranda dažnos progos lietuviškai kultūrai ir tradicijoms amerikiečių tarpe paguoti. Jos organizuoja ir pačios dalyvauja tautybių parodose ir pasirodymuose, demonstruodamos lietuviškus valgius, tautinius rūbus, tautodailę ir švenčių tradicijas. Jų dėka lietuviškų kepinių receptai buvo paskelbti amerikiečių spaudoje.

P. Knistauteienė, paklausta apie organizacijos struktūrą ir numatytą tolimesnę veiklą, atsakė sekančiai:

-- Mūsų centras yra Chicagoje, visa eilė skyrių veikia didesnėse kolonijose. Planų netrūksta. Yra daug projektų, apie kuriuos svajojame ir kurie dažnai virsta realybe. Rudenį numatome dalyvauti Se-verance Prekybinio Centro tautybių parodoje su tautodailės dirbiniais ir lietuviškais valgiais. Esame numatę tolimesnę tolimesnę ligonių šalpą. Svajojame suruošti platesnius kulinar-juos kursus mūsų jaunajai kar-tai su tos srities specialistais paskaitininkais, išnagrinėjant kiekvieną lietuvišką patiekalą, prisitaikant prie modernios aplinkos ir sąlygų. Tuo tarpu lankome ligonius ir taip pat ne-pamirštame mūsų narių kasdienio šeimyninio gyvenimo. Ruo-šiamo mergvakarius būsimos nuotakoms, kuriančioms lietuviškas šeimas, tikėdamos jas ir toliau pasilaikyti savo tarpe, kad joms galėtume padėti tęsti lietuviškos šeimos tradicijas.

-- Ar galėtumėte dar nurodyti pavyzdžių iš savo bendradarbiavimo su amerikiečių organizacijomis?

-- Taip. To bendradarbiavimo rezultatai dažnai pasireiškia labai konkrečia forma. Ne tik kad mes turime progos iš-eiti į viešas sales, lankomas tikstantinės publikos, bet ir gau-

(Nukelta į 6 psl.)

Clevelando birutininkų būrelis.

V. Pliodžinsko nuotrauka

LIETUVŲ MOTERS TEISMAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

Yra organizacijų veikėjų, kurių veikla prasideda ir baigiasi tikrai nuotraukose. Yra visuomenės darbuotojų, kurių nuotraukų gal niekuomet nematome spaudoje, bet jie dirba, plūša tą nematomą, ne reprezentacinę organizacijos darbą, jie palaiko gyvą lietuvių ir mūsų kultūrą. Nuotraukose matome tik valdybas, Tarybas, tačiau tos vadovybės būtų visiškai bevertės, jei neturėtų savo užnugarį daugelio dirbančiųjų rankų ir protų, o itin rankų, nes kitų protų valdybos dažnai nepripažįsta.

Jei vien vyrus tematome vadovybėse, tai dar ir todėl, kad jie turi laiko susirinkimuose ar posėdžiuose sėdėti ir kalbėti ligi pusianakčio ar net ry-

to, suvažiuimuose sėdėti per dieną pritrūkytose salėse kalbant pasikartojančias kalbas. Tose sąlygose jie išsirenka ir valdybas.

Jei moterys tokiu pat būdu įsijungia į organizacijas, tai iš namų židinio liks tik nakvynės namai, iš kurių greit pabėgs vaikai ir mažai namie sėdės vyrai.

Negalima sakyti kad moterų tarpe nėra kilnių asmenybių, degančių tikra tėvynės meilės ugnimi ir, kad moterų dauguma gyvenimo prasmę randa tik aukso gabale, banko knygutėje ar puošniuose baliuose. Yra šimtai lietuvių moterų, aktyviai nedalyvaujančių organizacijose, bet norinčių padėti savo kraštui, savo tautai, paremti kitų didžiulius tautinius darbus ir tikslus, bet jų niekas neišjudina, neišryškina jų kilnių asmenybių.

Kieno pareiga tai atlikti? Organizacijų valdybų, tarybų, kurių dauguma tačiau nepasižymi nei aukštesniais gyvenimo planais, nei optimistiniu veržlumu, nei reikiamu asmeniniu pavyzdžiu, nei naujų efektingesnių priemonių išradimu, nei pagaliau tyru šventu, be cinizmo ir ironijos lietuvišku nuosirdu, anot St. Tamulaičio žodžių, rašytų 1956 m. lapkričio 17 d. Drauge.

Ir lygiai po dešimties metų, t. y. 1966 m. lapkričio mėn. girdėjome tokį pat cinizmo pavyzdį: New Yorke vyko politinės diskusijos dalyvaujant 30-čiai asmenų. Jų tarpe buvo 7 moterys, iš kurių 4 jaunosios kartos atstovės, atėję domėtis lietuviška politika, vietoj važiuotų į gamtą tokią gražią saulėtą sekmadienio dieną. Po pietų pertraukos vėl pradėjus diskusijas, pirminkaujantis pasiūlė pasisakyti ir visą laiką tylėjusioms moterims. Staiga kitas, nuolatinis valdybų - tarybų reprezentantas, kurio nuotraukų netrūksta spaudoje, papildė moterų prakalbės, kai pitemos...

Į gyvenimą bepradedant žengti mergaitė yra švelnios sielos, jautrios prigimties ir toks vyresniųjų ciniškas elgesys gali atbaidyti jas nuo bet kokios tautiškos veiklos ypač kartu su tokiais vyresniųjų veikėjų "autoritetais".

Argi galėtume ją teisti už tai? Ne. Tokie pavyzdžiai nuolat kartojasi ir jie atstumia moteris nuo bendros visuomeninės veiklos, tiksliau sakant, nuo posėdžių bei susirinkimų. Tačiau, nežinūrint visų kliūčių, pastojančių jai keliai, jokia lietuviška veikla neapsieina be moters. Tik jų dėka suteikiama didelės pinigų sumos įvairiems tautiniams reikalams.

Kaip nepagrįstas kaltinamojo akto priekaišta, jog moterų nematome valdybose, tarybose, turi būti atmetas, nes, nežinūrint jos veikimui pačių visuomeniškai nepalankiausių sąlygų, jų randame ten net su persvara, pav., viename iš didžiausių fondų centro valdyboje moterys net vyrauja, kituose pačios vadovauja. Tik vieną fondą ir kurią nors vieną tarybą težinąs gali kaltinti moterį.

Taip pat neteisingai moterį apkaltino dėl nesidomėjimo spauda. Esą, per mažą turi skaitytojų žurnalas "Moteris". Tiesa, skaitytojų niekuomet nebus per daug. Bet šis sunkios sąlygos katalikių moterų Kanadoje leidžiamas žurnalas "Moteris" yra mūsų išeivių moterų pasididžiavimas, ne apskaitinimas.

Senosios kartos moterys daug metų leidžia savo žurnaluką "Moterų Dirva". Draugas turi nuolatinį skyrių "Moterų gyvenimas". "Karyje" yra šaulių moterų skyrius, lietuvių gydytojų biuletenyje taipgi yra pasotvus moterų skyrius. Yra ir Bostono Keleivijje, Kanados "Nepriklausomoji Lietuva". Nepastoviai, bet dažnai puslapią pasirodo Darbininke, Dirvoj ir ypač Laiškuose Lietuviams, kur specialiai nagrinėjama moterų ir aplamai šeimos gyvenimo problemos. Taigi, ir šiuo atveju, moterį gali kaltinti tik tas, kas pats neskaityto spaudos ir todėl nemato mūsų išeivės lietuvių įnašo joje.

Netrūksta mūsų moterų pasižymėjusių ir įvairių mokslo šakų srityje, turime daug gabių rašytojų, dailininkių, muzikų, dainininkių, kurių neįmanoma

čia išvardinti dėl laiko stokos. Jų yra vyresnios ir jaunojo kartos.

Jei lietuvių išeivijos sąlygose dar pajėgia nuveikti tiek daug darbų šeimai, tautai, o per ją žmonijai, tai yra įrodymas, kad ji tebenešioja savyje tikros lietuvių moters sielos didybę, kad ji tikrai yra didvyrių žemės dukra, ne žodžiais, o darbais! Todėl vietoj kaltinti ir teisti, ypač vyresniosios kartos moterį, prašau gerbiamą Teismą pripažinti jai Išeivijos Lietuvių Tautos Garbingos Moters Vardą!

GYVENAME DVIEJUOSE PASAULIUOSE

SALVINIJA GEDVILAITĖ, jaunosios kartos atstovė, lietuvių studentė gynė pagrįsdama šiais gyvenimo faktais:

Aš jaučiu pareigą ginti apkaltintą lietuvių studentę, kurią aplinka ir pareigos jausmas priverčia gyventi dviejuose pasauliuose: amerikietiško universiteto pasaulyje ir lietuviškos visuomenės pasaulyje. Išpildydama tuos sunkius reikalavimus studentė atlieka savo pirmąją pareigą -- jinau pasiruošia profesiniam gyvenimui, tuo pačiu patenkina savo tėvų norus kad ir jų duktė neatsilikytų nuo tų lietuvių studentų, kurie yra palikę savo ir tėvynės gerą vardą, kur tik jie yra studijavę. Žengti pirmųjų studentų eilėse nėra lengva. Viename New Yorko u-t-e yra reikalaujama, kad be klasės lankymų, kas užtrunka maždaug 15 valandų per savaitę, studentas turi kiekvienam kursui savaitės bėgyje pašvesti 10 valandų, tai jau prisideda 40 valandų. Apart to, kelios dienos savaitės bėgyje yra užimtos praktišku darbu toje srityje, kurioje studentas ruošia aukštesnį laipsnį. Sudedant visas tas valandas, išeina maždaug 80 val., tai dvigubai tiek, kiek tarptautojas atidirba per savaitę.

Bet ir tai ne viskas. Studentės, neruošiančios bakalaurų laipsnio, yra savo kolegijų dažnai perspėjamos, kad norint patekti į universitetą, reikia per tuos keturis kolegijos metus nemazgi pasiruošti vienoj ar kitoj ekstra-kurikulinėj organizacijoj. Mat, universitetai priima ir stipendijom paremia tuos kurie ne tik turi gerus pažymius, bet ir parodo gabumą vadovauti ir organizuoti ir bendrai įsijungti į visuomenišką darbą.

Tokiu būdu lietuvių, atlikusių savo 80 valandų mokslinio darbo, randa laiko ir tokiam veikimui. Jei ji yra pastabi, tai greitai suprantama, kad tie kiti amerikiečiai studentai, kurie veikia u-tų organizacijose ar timoje ateityje perims iš vyresniųjų politines ir finansines bei mokslines vadovavimo pozicijas. Ji taip pat supranta, kad lietuvių egzilių visuomenė be Amerikos pagalbos niekaip nepajėgs nei Lietuvą išlaisvinti, nei ją atstatyti. Ir jeigu jai Lietuvos išlaisvinimas yra svarbus reikalas, jei jinau tiek myli savo tėvynę, tai jinau lengvai gali praleisti kokių šokių ar kokių vaidinimų, kad atliktų kokią svarbesnę darbą. Ta lietuvių studentė mie lai pašvęs savo laisvą laiką įsijungdama į savo u-tų ekstra-kurikulinę veikimą. Jinau tame veikime taps vadovė ir, parodydama susidomėjimą ir Amerikos problemų supratimą, ji pajęgs dažnai į savo diskusijas su amerikiečiais studentais įtraukti Lietuvos problemą.

Taip atlikdama savo kolegijos bei u-t'o reikalavimus, lietuvių studentė tuo pačiu labai reikšmingai atstovauja lietuvišką visuomenę. Tačiau lietuvių visuomenė yra tuo retai patenkinta, ji reikalauja daug daugiau. Reikalauja, kad ta studentė, palyginus labai mažai laiko praleisdama lietuviškoj aplinkoj, galėtų puikiai lietuviškai kalbėti, taip, kaip jos tėvai, kurie augo ir gyveno ir mokėsi girdėdami tikrai tą kalbą.

Esant tokiam spaudimui, studentė jaučiasi arba labai neteisingai kalta arba protingai nuspręs, kad tokį reikalavimą neįmanoma išpildyti. Už tokį "nesugebėjimą" gali ją kaltinti tik tie, kurie gyvendami jos ap-

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Yorko klubas kasmet rengia Atvelykių vaišių stalą. Šiais metais surengtos tradicinės vaišės irgi sutraukė nemažai svečių. Nuotraukoje klubo narės ir viešnios vaišinosi klubo narių pagamintais skanumynais.

Vyt, Maželio nuotrauka

linkoj, gali gerai išsireikšti ir lietuviškai ir angliškai.

Lietuviška visuomenė reikalauja ir dar daugiau, ragina ją veikti, ragina ją lankyti lietuviškus koncertus, ne todėl, kad jie yra geri koncertai, bet kad tuo jinau prisideda prie tėvynės išlaisvinimo. Ragina dalyvauti susirinkimuose, posėdžiuose, organizacijose, šokiuose, veikti, veikti... O kur ta veikla studentę nuveda? Kokia yra jos prasmė? Ar Lietuvoj jįs pajęgt kada tėvynę išlaisvinti sėdėdami koncerte arba pasižodėdami? Aišku, kad ne. Ir lietuvių studentė negali tikėti, kad tas ir čia Amerikoje pasiseks. Jinau mielai dalyvaus koncerte todėl, kad galės jame pasidžiaugti lietuvių artistų gabumais, jei tenai galės atlikti konkretų darbą, jį mielai dalyvaus ir susirinkimuose. Bet jinau negali eikvoti savo jėgų veikloje, kuri bazuojasi bendrybėmis, jinau negali pažadėti nei moralinės nei finansinės paramos tokiom organizacijom, kurios per 20 metų tremtyje labai mažai tepajęgs nuveikti savo tarpe ir labai retai sugebėjo prasiveržti į amerikonišką visuomenę.

Ir gerbiamoji teisėja ir kaltintoja paminėjo, kad išeivijoj lietuvių moters darbas pasunkėjo ir kad gyvenimas tremtyje reikalauja, kad mes visos padarytumėm atitinkamas išvadas. Mes negalim iš savęs reikalausti, kad pilnai gyventumėm dviejuose pasauliuose -- reikalauja iš abiejų išrinkti pirmas pareigas, ar pačius svarbiausius uždavinius.

Studentė, pirmą savo dmesį kreipdama į mokslą ir į profesinį pasiruošimą, tą ir atlieka. Tuo pačiu jinau atlieka ir kitą pareigą, kurią gal vyresni lietuviai nepajęgia atlikti -- nešti Lietuvos vardą į platesnę Amerikos visuomenę.

Lietuvių studentė šiandien yra, kaip pati kaltintoja minėjo, tokia, kokią ją užaugino jos tėvai ir išeivijos lietuviška visuomenė. Jinau į platesnę politinę ar finansinę ar mokslinę veiklą nesijungia, kadangi ji nei pilnai tai veiklai pasiruošusi, nei ji ten būtų kvietinama priimti. Kiek ji yra reikalinga, ji neatsako, vis laukdama iš vyresniųjų pavyzdžio ir greito veiklos galrių nukreipimo į presmingesnius išeivijos uždavinius.

Todėl aš, kaip lietuvių studentė atstovė, nepriimu čia pateiktų kaltinimo pareiškimų, kad mes apleidžiame savo pareigas ir griežtai ginu mūsų teisę taip dirbti Tėvynės labui, kaip mūsų aplinka reikalauja ir kaip mūsų sąžinė diktuoja. Prašau gerbiamą Teismą lietuvių studentę išteisinti.

TEISMO SPRENDIMAS

Visuomenės teismas, posėdžiavęs Brooklyn, 1967 m. balandžio 16 d., nagrinėjo dažnai girdimą ir gyvenimo praktika

remiamą priekaištą, kad lietuvių išeivės JAV-se iki šiol mažai teskyrė dėmesio organizuoti lietuvių visuomeninei veiklai ir tokiu būdu dažnai nebuvo pakankamai veiksmingos savo didžiojoje misijoje -- tautiniam savo vaikų auklėjime. Iš klausęs kaltintojų, gynėjų ir liudininkų pareiškimus, teismas rado, kad išskyrus sektiną pavyzdį davusį mažą būrį, didžioji moterų dalis rasta pakaltinta ir baustina vyresnioji, jau šeimą išauginusi -- penkiems metams, gi jaunesnioji, bet jau savystoviai besireišianti -- dešimt metų sunkių, visuomeniškai atliktinų, tautinių darbų, dirbamų lietuvių bendruomenės rėmuose šitokiu būdu:

1. išgalių ribose pačioms tapti veikliais L. Bendruomenės nariais, ypač skiriant savo laiką ir išnamą toms veiklos sritims, kurios surištos su jauno lietuviškosios sąmonės ugdymu,
2. sugrąžinti L. Bendruomenės savo sūnus ir dukras, kurie mokslus išėję įsijungė amerikiečių tarpan savo profesiją ir nebesirodo L. Bendruomenėje su savo kaip inteligento įnašu, gi dirbantieji tarp amerikiečių, nepamirštų lietuviškų reikalų,
3. neišskirti iš baudmės vykdymo ir savo vyrų, nes daug nusikaltimų sutartinai daryta.

Teismas reikią ypatingą pagarbą tam nedideliam būriui moterų, kurios nuėjo sunkioju visuomeniškumo ir tautinės sąvagarbos keliu, įsijungdamos į šeštadienių liuanistinių mokyklų darbą ir bendrąją visuomeninę veiklą. Tegul jų pavyzdys visas paskatina.

Birutininkės...

(Atkelta iš 5 psl.)

name šokių tokios paramos. Pereitais metais, tarpininkaujant Nationalities Service Center, mums buvo pasiūlyta Padėkos Dienos proga sušelpi tradiciniu maistu keletą lietuvių šeimų. Tikimės, kad ir ateityje tokie pasiūlymai bus pakartoti.

Birutininkės, tai lietuviškų tradicijų puoselėtojos, mūsų tautinio idealizmo tęsėjos, mūsų tautinės kultūros mylėtojos.

HELP WANTED MALE

WANTED EXPERIENCED SURFACE GRINDER HANDS

FOR PRECISION AIRCRAFT PARTS AND TOOL AND GAGES. STEADY WORK FOR QUALIFIED MEN. FRINGE BENEFITS.

313 — 756-6800

(49-55)

DETROIT

• **Detroit L. B. Tarybos** rinkimai vyks Lietuvių Namuose, 3015 Tilman g-vė, šeštadienį, gegužės 6 d. nuo 11 val. ryto iki 5 val. vakaro ir sekmadienį, gegužės 7 d. nuo 10 val. ryto iki 5 val. vakaro.

Į ALB V-ją Tarybą yra sutikę būti renkami ir įtraukti į III-sios apygardos sąrašą iš Detroito apylinkės šie kandidatai: 1. Kestutis Keblys, chemijos daktaras, 2. Vytautas Kutkus, inžinierius, 3. Vytautas Majauskas, medicinos daktaras, 4. Vladas Pauza, mokytojas-prekybininkas, 5. Jonas Urbonas, braižytojas ir 6. Algis Zaprackas, inžinierius.

Pasistenkime visi dalyvauti rinkimuose ir išrinkti savus kandidatus, kad V-jė ALB Taryboje Detroitas turėtų didesnę svorį.

K. Jurgutis

• **Dail. L. Urbonas** gegužės 5 d., 7:30 v. skautų akademijoj sueigios Lietuvių Namuose skaitys paskaitą "Kūrybinis instinktas". Visi lietuviai kviečiami atsilankyti. Po paskaitos diskusijos ir kavutė.

ATITAIŠYMAS

Tilpusioje Detroito korespondencijoje apie LB valdybos posėdžio eigą ir nutarimus įsibrovė klaida: švietimo vadovas yra Algis Rugienius, o parengimų vadovas yra Vytautas Rugienius.

HELP WANTED MALE

GLASSBLOWER MASTER GLASSBLOWER—Versatile in art of scientific glassblowing—glass to metal seals; sapphire seals & related specialty work in quartz, vycor & a host of other materials. Work in conjunction with engineering to train apprentices lathe operators & do special work. Salary Open. All Co. Benefits. Apply

FISHER SCIENTIFIC CO. (212) WA 4-6750, Mr. Robert Welzel An Equal Opportunity Employer

WELDER Need man experienced with Torches. Willing to learn new type of Torch Spray work. Good working conditions. Clean shop. 2 weeks vacations after one year. SYLVESTER & CO. 17706 Miles Ave., Cleveland, Ohio Call RAY WEISS 216 — 663-7171 (No Saturday Calls). (48-51)

TOOL and DIE MAKER Experienced on 4-slide machine preferred. Steady employment, overtime. Own transportation. Vic. Metro Airport. Banner, Spring and 4 Slide Co. 9501 Inkster Taylor, Mich. 313 — WH 1-9800 (48-50)

Kl.: Esu 22 metų, populiari; turiu vyrų tarpe didelį pasisekimą. Paskutiniu metu man rimtai pasipiršo du studijas bebaigia jaunikačiai. Vienas jų, būsimasis mokytojas, jau ateinančiais metais turės tarnybą ir bus savarankiškas. Tik jo pajamos bus visada ribotos. Antrasis, baigęs mediciną, su laiku bus turtingas, bet jo reikės ilgai laukti. Patarkit, už katro tektėti.

I. L., Pittsburgh, Pa. Ats.: Kol pati apsispręsi, už ko teki — vyro ar profesijos, laikinai siūlyčiau nuo bet kokio rimto sprendimo susilaikyti. O kai tikroji meilė pasirodys, tada patarimo nereikės per spaudą ieškoti. Ir ateitis atrodys šviesi, kad ir palapinėje...

Kl.: Esu nepaprastai susirūpinusi, kad mano ką tik pradėjusi studijuoti duktė savais pinigais įsigijo keletą trumputėlių sijonų (mini-skirts). Ar galėtumėte savo autoritetą panaudoti paaiškindama, kad tokius sijonus dėvėti yra nemoralu?

S. P., Clevelandas

Ats.: Jauni žmonės dažnai seka madą vien dėl to, kad nebūti "atsilikusiais". Mano supratimu, ne nuo sijono ilgio pareina moralė, o nuo to, kas ir kaip jį dėvi. Be to, pasiguoskit ta mintim, kad ir šita mada praeis.

Kl.: Supykusi už straipsnį, aš atsisakiau vieno mūsų laikraščio prenumeratos. Norėčiau sužinoti Jūsų nuomonę, ar teisingai pasielgiau. Koks gi dar yra būdas mano nepasitenkinimui pareikšti? Ir kaip jums toks mano pasielgimas atrodė?

T. V., Chicago

Ats.: Panašiai, kaip tos mažos mergaitės, kuri "savo motinai ant patyčių nušalo kulnis". Pasyvus protestas nėra efektingas. Demokratinė spauda mums duoda galimybės pareikšti priešingą nuomonę arba net kitame spaudos organe į straipsnį atsakyti. Prenumeratos atsisakymu daugiausia nuskriaudžiate save.

Kl.: Kas Jūsų nuomone padaro vyrą neištikimą?

O. R., Boston

Ats.: Neištikimybė neįmanoma be partnerio. Taigi, vyrą neištikimą padaro "kita moteris", kuri jo neištikimybę naudoja; bet ir zirzianti, apsilėidusi žmona dažnokai gali vyrą nuo savęs atstumti ir jį paskatinti ieškoti "kitos moters".

Teta Teklė

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• A. L. Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus svarbus susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 7 d., Dirvos patalpose. Pradžia 11:30 val.

Bus renkami atstovai į A. L. Tautinės Sąjungos 10-tą seimą, įvykstantį birželio 3 ir 4 d., Chicagoje, ir aptariamai kiti reikalai.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS IR PIETUS

Gegužės 7 d. po 10 val. mišių Naujos lietuvių parapijos salėje įvyks Motinos Dienos minėjimas. Programą išpildys šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos mokiniai.

Po minėjimo bus pietūs. Visi Clevelando lietuviai prašomi kuo gausiausiai atsilankyti į šį motinų pagerbimo rengimą.

Minėjimą ir pietus ruošia šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos Tėvų Komitetas.

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.

Cleveland, Ohio
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL
Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours 8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient for you.

1ST CLASS SKILLED MACHINISTS

Bridgeport & Horizontal Boring Mill operators, Engine Lathe operators. Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances.

All Shifts

Steady work for qualified men.

BRUCK MFG. CO.

8123 Clinton Rd., Cleveland, Ohio (50-52)

Naujasis Clevelando jaunųjų skautų Kėstučio draugovės draugininkas s. inž. V. Kamantas su dviem būrelių vadovėmis s. M. Puškorienė ir s. R. Nasvytė. V. Bacevičiaus nuotrauka

JAUNIEJI SKAUTAI CLEVELANDE

Jau 17 metų kaip Clevelando lietuvių skautų Pilėnų tunte veikia DLK KESTUČIO vardo jaunesniųjų skautų (vilkiukų) draugovė. Per tuos metus iš jos eilių išaugo daug jaunų lietuvių asmenybių ir vadovų.

KESTUČIO draugovės pagrindinis tikslas yra auklėti lietuvių berniukus skautiškoje dvasioje taip, kad jie užaugtų sąmoningais lietuviams ir gerais bei naudingais piliečiais. Skautiškas auklėjimas per žaidimus, užsiėmimus, pašnekesius, išskylas ir stovyklas stengiasi sudominti berniukus ir nukreipti jų niekad nesibaigiančią energiją naudingiems tikslams. Jie išmoksta padėti kitiems, patys pasidaro tvarkingesni ir drausmingesni, susidraugauja su kitais lietuvių kalbos, tampa viso

pasaulio skautų šeimos nariais, susipažįsta su gamta, ir visur randa prasmingesnę jaunatvišką džiaugsmą.

Draugovėje yra du būreliai su 19 vilkiukų ir 3 vadovais.

Vyresnio amžiaus vilkiukų būrelio vadovė yra akademikė skautė Marija Puškorienė (707 East 162 St., Cleveland, Ohio 44110, tel. 851-2595). Būreliui priklauso: Mindaugas Budrys, Raimis Dautas, Linas Jokubaitis, Algis Manelis, Viktoras Majorovas, Julius Merkys, Darius Pažemis, Linas Puškorius, Algis Staškūnas ir Algis Urbaitis.

Jaunesnio amžiaus vilkiukų būreliui vadovauja akademikė skautė skautininkė Regina Nasvytienė (17618 Ingleside Rd., Cleveland, Ohio 44119, telefonas 486-0877). Būreliui pri-

klauso: Linas Johansonas, Rimas Kamantas, Andrius Kazlauskas, Arvydas Mackevičius, Edvardas Meilus, Leonas Meilus, Paulius Nasvytis, Jonas Rastenis ir Robertas Žilius.

Draugovės naujasis draugininkas yra skautininkas filisteris Vytautas Kamantas (477 Cole Plaza, Willowick, Ohio 44094, telefonas 944-1448).

Draugovės ir būrelių sueigos vyksta kas dvi savaitės trečiadienio vakarais nuo 7 iki 9 val. erdvioje tunto būklo patalpose (24600 Lake Shore Blvd., Euclid, Ohio). Sekančios sueigos bus gegužės 10 ir 24, ir birželio 7 dienomis. Be sueigų dar numatyta aplankyti akvariumą, zoologijos sodą, suruošti keletą išskylų, dviejų dienų stovyklėlę birželio pabaigoje, ir vykdyti kitą Pilėnų tunto skautavimo programą.

Į DLK KESTUČIO draugovę priimami lietuviai berniukai nuo 7 iki 11 metų amžiaus, susipažinę su draugovės tvarka, drausme bei programa ir gavę tėvų sutikimus. Draugovės skautai ir vadovai kviečia ir kitus lietuvių berniukus įjungti į didelę ir linksmą skautišką šeimą. Dėl informacijų kreiptis pas draugininką.

PADĖKA

LB I ir II Apylinkės nuosirdžiai dėkoja poniam Frances P. Bolton, kongreso atstovei, ponui Juozui Mulioliui ir daktarams Antanui Miliauskui, Jonui Mačiuliui, Alfonsui Martui, Andriui Bridžiui ir J.&V. Adams už piniginę paramą filmui "Ar tai tu čia, Tėvyne?" rodymui šv. Jurgio parapijos salėje balandžio 16 d.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 7 D. šv. Kazimiero mokyklos Motinos Dienos minėjimas.

GEGUŽĖS 13 ir 14 D. Ateitininkų pavasario šventė.

GEGUŽĖS 20 D. Clevelando jūrų skautų tėvų komiteto parengimas -- vaidinimas.

GEGUŽĖS 28 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos Aukuro ansamblio metinis koncertas.

BIRŽELIO 3 D. Lietuviškos dainos ir šokių koncertas Slovėnų Auditorijoje. Dalyvauja Čiurlionio Ansamblis ir šv. Kazimiero Lit. m-lės šokių grupė "Suktinis".

BIRŽELIO 25 D. LVS Ramovės gegužinė.

LIEPOS 9 D. Lietuvių Budžių plaukymo diena Neff Rd. uoste, prie N. Liet. parapijos.

RUGSĖJO 2 ir 3 D. Pasaulio

- REIKALINGA DAUGIAU POLICIJOS
- REIKALINGA KOVA SU NUSIKALTIMAIS
- REIKALINGA APSAUGA NUO ŽUDIKŲ IR MINIOS!

APSAUGOKIM CLEVELANDĄ! PALAIKYKIME 1/2 PENIO PAJAMŲ MOKESTĮ.

BALSUOKITE PRIEŠ PANAIKIMĄ!

Policijos ir gaisrininkų patarnavimai sudaro didesnę dalį miesto biudžeto. 1967 m. biudžete įjungtas pajamų mokestis. Išlaidos negali būti padengtos be tų pajamų.

1967 m. biudžetas rodo kaip kiekvienas doleris panaudojamas. Dauguma eina policijai. Kita dalis pajamų naudojama miesto patarnavimų pagerinimui, kaip gatvių apšvietimui.

Kiekviena išlaida išvardinta biudžete.

Visi 33 miesto tarybos nariai tą biudžetą patvirtino.

BALSUOKITE PRIEŠ PANAIKIMĄ!

X AGAINST REPEAL OF THE MUNICIPAL INCOME TAX

CITIZENS FOR CLEVELAND, Joseph Kocab, Secy.
4501 Cullen Dr. 44105

ir Amerikos Lietuvių Gydytojų suvažiavimas Clevelande.

RUGSĖJO 30 D. -- Dirvos metinis balius, šv. Jurgio parapijos salėje.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujinami namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Išnuomojamas kambarys vyrui ar moteriai su su vaiku. Teirautis tel. 431-0551. (49-50)

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and REMODELING LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Clevelando tautinių šokių grupė Grandinėle išpildė pirščių šokį šv. Jurgio parapijos baliuje. Piršlys -- Linas Stempužis.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS
SEIMO (DEŠIMTOJO)

įvykstančio 1967 metų birželio mėn. 3 ir 4 dienomis.

Chicago-Sheraton Hotel
505 North Michigan Ave.
Chicago, Illinois.

DIENOTVARKĖ

Penktadienis, birželio 2 d.

5:00 Sąjungos mirusiųjų narių pagerbimas
Šv. Kazimiero Kapinėse.

Šeštadienis, birželio 3 d.

11-12 Registracija.

12-1:30 Iškilmingas Seimo Posėdis — Tally Ho Room

- a) Seimo atidarymas, himnai, mirusiųjų pagerbimas — Chicago's skyriaus pirmininkas;
- b) Sąjungos pirmininko žodis — Jonas Jurkūnas;
- c) Tautinė idėja ateities perspektyvoje — Vytautas Abraitis;
- d) Sveikinimai;
- e) Seimo prezidiumo sudarymas.

1:30-3 Darbo posėdis:

- a) Seimo komisijų sudarymas;
- b) Sąjungos pirmininko pranešimas;
- c) Sąjungos išdininko pranešimas;
- d) Revizijos Komisijos pranešimas;
- e) Diskusijos dėl pranešimų.

3:15-4:30 Darbo posėdis:

- a) ALTo reikalais pranešimas;
- b) BALFo reikalais pranešimas;
- c) Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybės pranešimas;
- d) Diskusijos dėl pranešimų.

4:45-6:15 Darbo posėdis:

- a) 50 metų nepriklausomybės paskelbimo sukaktis 1968 m. — Dr. Algirdas Budreckis;
- b) Skyrių atstovų pranešimai;
- c) Diskusijos dėl pranešimų.

7:30 Banketas:

- a) 7:30 rinkimosi laikas — Cocktails Tropical Room;
- b) 8:15 banketas — Boulevard Room.

Sekmadienis, birželio 4 d.

9 Komisijų posėdžiai.

10 Pamaldos.

12-2 Darbo posėdis:

- a) Mandatų komisijos pranešimas;
- b) Nominacijų komisijos pranešimas;
- c) Rinkimai —
 1. Sąjungos pirmininko ir valdybos;
 2. Revizijos komisijos;
 3. Tarybos;
- d) Rezoliucijų ir sveikinimų komisijos pranešimai;
- e) Klausimai ir sumanymai;
- f) Seimo uždarymas.

Po Seimo uždarymo įvyks Vilties D-jos suvažiavimas.

Primename, kad Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Istatų 7 str. 2 past. sako:

"Seime sprendžiamą balsą turi iki seimo pareigose buvęs Sąjungos pirmininkas, valdybos, bei tarybos nariai, skyrių pirmininkai ir tam seimui išrinkti skyrių atstovai, renkami po vieną nuo kiekvienos pilnos ir nuo vienos nepilnos dvidešimties skyriaus narių."

Prašome skyrių valdybas vykstantiems atstovams duoti raštu jų išrinkimo atstovais pažymėjimus.

Sąjungos valdyba ragina visus skyrius skaitlingai dalyvauti Sąjungos Seime. Kviečiame dalyvauti ne tik rinktus atstovus, bet ir visus skyrių narius, nes šis Seimas yra dešimtas — todėl jubiliejinis.

PAULIUS ŽYGAS SUŽEISTAS AUTOMOBILIO KATASTROFOJE

Lietuvių Studentų S-gos pirmininkas Paulius Žygas užpraeitą šeštadienį iš Bostono važiuojo į Batun konferenciją New Yorke. Pradėjus lyti, esant slidžiam keliui, jo automobilis ant Hartfordo tilto atsidavė ir kelio šoninės užtvanos ir sudužo. P. Žygas buvo sužeistas, ypač galva, ir nugabentas į ligoninę. Iš ten parvežtas į Bostoną. Laimei, vairuotojas buvo prisirišęs diržu, tad šioje nelaimėje nebuvo iš mašinos išmestas ant kelio, kur galėjo visai žūti.

Šiam veikiam jauniosios kartos atstovui linkime ko greičiau pasveikti.

• "Trečioji Moteris", Al. Barono premijuotas romanas išparduotas. Prašome savo skaitytojų šios kny-

gos per Dirvą nebeužsisakyti.

Išsibaigusi ir N. Mazalaitės knygos "Miestelis, kuris buvo mano" laida.

Dar turime kelis egzempliorius Br. Railos knygos "Laumių Juosta", bet leidėjai pranešė, kad ir tos knygos laida yra išsemta.

EKSKURSIJA Į EUROPA VISIEMS!

Lietuvių Studentų Sąjungos organizuojama ekskursija į Europą praplečiama visiems, ne tik studentams. Galutinė registracijos data skelbta gegužės 1 d. pratęsiama iki gegužės 15 d.

Bus skrendama PAN AM ir TWA sprausminiais šešiomis savaitėmis. Išvyksim liepos 5 d. iš New Yorko, grįšim rugpjūčio 18 d. į New Yorką. Lankysim Londoną, Amsterdamą, Paryžių, Madridą, Lisboną. Romą ir kitas vietas. Ke-

lionės kaina įskaitant skraidymą Europoje į pagrindines viršuj išvardintas vietas — TIK 350 dol. į abi puses. Kiekvienas Europoje gali važiuoti ar skristi savu laiku, kur nori, nebūtinai reikia laikytis ekskursijos. Tik išvykti ir grįžti reikia kartu. Bus lankomi ir lietuviai ir jų įstaigos bei stovyklos.

Registracijos mokestį — 50 dol. (įskaitomas į kelionės kainą) prašom prisiųsti Marijai Gailiūytei, 1829 Lampson Road, Cleveland, Ohio (216) 481-2164 ne vėliau gegužės 15 d. čekius rašyti Maria Gailiusis vardu.

Nesusidarius 25 žmonėms, pinigai bus grąžinami.

LITUANISTIKOS INSTITUTE SUVAŽIAVIMAS

Antrasis Lituanistikos Instituto suvažiavimas įvyksta Philadelphijoje, gegužės 6-7 d., viešbutyje "The Warwick", Locust St. at 17th.

Darbotvarkė. Gegužės 6 d., 11 v. ryto. Suvažiavimo atidarymas.

11:15. Dr. A. Salio paskaita; Vardo "Lietuva" kilmė.

12:45. Kun. dr. V. Gidžiūno paskaita: žemaičių byla Konstancijos susirinkime 1414-1417 m.

3 v. po piet. Dr. K. R. Jurgėlos paskaita: Naujoji literatūra apie 1863 m. sukilimą.

4 v. Instituto skyrių tarybų posėdžiai.

Gegužės 7 d., 11 v. ryto. Dr. T. Remeikio paskaita: Tautos sąvoka dabartinėje sovietinėje filosofijoje ir sociologijoje.

12 v. V. Trumpos paskaita: Amerikos interesai Baltijos jūroje 19 m. pradžioje. 3 v. Instituto Tarybos posėdis.

Bendra vakariene bus "The Warwick" viešbutyje gegužės 6 d., 6:45 v. Po vakarienos bus žodžio vakaras, kurį organizuoja Instituto Lietuvių literatūros skyrius. Už vakarienę mokama \$6.50 asmeniui.

Į paskaitas ir vakarienę kviečiami svečiai.

Suvažiavimo organizavimu rūpinasi Philadelphijoje gyveną LI skyrių vedėjai: K. Ostrauskas, J. Puzinas ir A. Salys.

DAINUOJAME TOLIAU

New Yorke veikia Lietuvių Vyrų Choras, kurį 1963 m. suorganizavo ir vadovavo muz. Vl. Baltrušaitis. Tai gražus dainos vienetas, susilaukęs labai gražių atsiliepimų.

Muz. Vl. Baltrušaitis paliko New Yorką ir apsigyveno Chicagoje. Choras atsidūrė kryžkelėje: išsiskirstyti ar dainuoti ir toliau. Muz. Vl. Baltrušaitis paskutinis prašymas chorui jo išleistuvių metu buvo "vyrų, dainuokite!" Gal prisimindami šį prašymą, vyrai nutarė neišsiskirstyti. Tiesa, buvo daug posėdžių, tartasi, diskutuota, pagaliau nutarta naujuoju dirigentu pakviesti muz. V. Strolia. Norai Strolia sutiko ir štai jau kelinta savaitė, kai Lietuvių Atletų Klubas, Ridgewood'e vėl kelis vakarus savaitėje skamba dainomis.

Reikia tikėtis, jog daugiau balsingų vyrų įsijungs į šį chorą ir padidins jo eiles.

Be to, choras jamžino savo darbą su muz. Vl. Baltrušaičiu išleidžiant plokšteles, kuriose yra įdainuota 12 dainų. Plokštelės kaina stereo 5 dol., Hi-Fi 4 dol. Užsakymus siųsti K. Skobeikai, 149 Starr St., Brooklyn, N. Y. 11237, telefonas 386-8992 ir Vl. Vasikauskui, 102-34 91 Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418, tel. 847-1286.

S. Sakalas

Pianistas Antanas Smetona su Lietuvos pasiuntinybės Londone patarėju V. Balicku. P.J. Nasvyčio nuotrauka

PIANISTO ANTANO SMETONOS LAIMĖJIMAS LONDONE

Pianisto Antano Smetonos debiutas Londone pasisekė!

Puikios akustikos, viktoriskų stiliumi dekoruoti, tradicijų pilna Wigmore Hall bal. 18 d. buvo apipildė. Salė, kuri laikoma savotišku tramplynu į pasaulinę plotmę besiveržiantiems jauniems menininkams, retai sutraukia tiek daug lankytojų. Salės pareigūnai stebėdamiesi kratė galvomis:

— It is an attendance record for the Wigmore...

Palyginti, negausūs Londono lietuviai tesudaro aiškia mažumą. Prieš koncertą fojė girdisi lenkų, latvių kalbos. Yra šiek tiek estų, bet dauguma, be abejo, sudaro muzikos mylėtojai anglai. Tai išlepusi ir reiklų publika, pripratusi prie pasaulinio muzikos centro Londono dažnų aukštos kokybės koncertų. Koncerto globėjai D. Britanijos Lietuvių Sąjungos valdyba ir šio koncerto iniciatorius (clevelandiškis ir laikinasis "britas") P. J. Nasvytis pastebimai jaudinasi. Kas puose minutės kas nors garsiai sušnabžda:

— Matei, ar kritikai jau atėjo?..

Punktualiai 7:30 val. vak. salėje šviesa prigesta ir į podiumą išeina jaunas, aukšto ūgio, dėkingos išvaizdos menininkas. Tai lietuvis pianistas Antanas Smetona. Jis koncertą pradeda su Beethoveno "Alla inghareth quasi un capriccio". Tai neilgas, pianisto greičiausiai "susišildymui" pasirinktas atidaro masis kūrinys, kurį seka Beethoveno E-dur sonata ("Les adieux") ir Schuberto Didžioji pomirtinė C-moll sonata.

Antroje koncerto dalyje po pertraukos pianistas skambino išimtinai Chopino kūrinius: E-dur nokturną, B-moll sonatą ir G-moll baladę.

Matomai sunkią koncerto programą pianistas įveikė pasigėrėtina. Savo skambinimu pianistas sugebėjo pilnai sukaustyti klausytojų dėmesį: tarp atskirų kūrinių dalių tyła salėje buvo mirtina, o katutės spontaniškos ir triukšmingos. Po koncerto ilgi ir entuziastiški aplodismentai pianistą pakartotinai kvietė į podiumą ir bisui išreikalavo dar poros pakartojimų.

Abejonių nebeliko. Pianisto Antano Smetonos debiutas Londone pasisekė: publika pianistą įvertino aiškiai teigiamai ir net entuziastingai. Bet ką parašys reiklėji Londono spaudos kritikai, kurių žodis gali akivaizdžiai nulemti jaunojo menininko karjerę ateitį? Po koncerto pianistas sako:

— Aš žinau, kad skambi-

nau gerai. Bet ar aš įtikinai kritikus?

Įtikino! Daily Telegraph kritikas (D A W M) savo recenziją užvardino:

"Grandiose Playing by Lithuanian".

O nuosaukių, konservatyvaus ir paprastai labai santūriai vertinančio The Times kritikas (M. C.) pasirinko savo laikraščio tradicijoms atitinkančią antrašę:

"Mr. Smetona's debut", bet recenziją užbaigė žodžiais: "Throughout the recital one was impressed by his (Smetona's — rem.) strong rhythmic sense and the excellence of his keyboard technique".

Palyginti netrumpa The Times kritika iš tiesų nedaug prikištino terado A. Smetonos skambinime. Pastebėjus, kad pirmasis Beethoveno rondo buvęs nelygus, kritikas pastebėjo, kad to paties kompozitoriaus "Les Adieux" sonatos įžanga ir andante reikalavusios šiltesnės ir jautresnės išraiškos, negu buvo skambinta. Jaunam pianistui, kuriam kritika iki šiol dažnai prikišdavo lyriškos interpretacijos stoka, The Times kritikas, kalbėdamas apie Schuberto sonatos adagio, kaip tik atestavo interpretacijos jautrumą ir intymų lyriškumą, o Chopino B-moll sonatos skambinimą apibūdino, kaip dinamišką ir stiprų.

Daily Telegraph kritikas nusiskundė laisvumo stoka, skambinant Schuberto adagio ir Chopino nokturną, bet Chopino baladės codos atlikimą pavadino "tour de force". Baladės pabaiga retai pilnai pasiseka paskambinti prityrusiems, įgudusiems ir aukšto virtuozizmo pianistams. Puikus jos atlikimas ir toks įsakmus kritikos pagyrimas iš tiesų yra didelis jaunojo pianisto laimėjimas!

"There was grandeur in everything that Antanas Smetona played", savo įspūdžius susumavo Daily Telegraph kritikas.

Iš tiesų tokio teigiamo reiklės ir nepaperkamos Londono kritikos vertinimo nesitikėjo nei koncerto globėjai, nei Londono lietuviai, nei, tur būt, pats Antanas Smetona. Tai bene bus geriausios ir teigiamiausios kritikos, kokių jaunas pianistas savo karjeroje aplamai yra susilaukęs.

Pastaruoju metu Londono koncertavo eilė tikrai neblogų ir kompetingų pianistų. Kone visi jie buvo Londono kritikos, taip sakant, į miltus sumalti. O buvo tai pianistai su pasisekimu koncertavę Europos kontinente ir Amerikoje, ten jau įsigiję vardą.

Pianisto Antano Smetonos laimėjimas Londone buvo visapusiškas!

Pokoncertiniame pobūvyje D. Britanijos Lietuvių Sąjungos pirmininkas J. Vilčinskas koncerto globėjų vardu pianistui nuosirdžiai padėkojo už puikų koncertą ir džiaugėsi, kad iškilus pianistas garbė daro ne tik sau asmeniškai, bet ir visiems lietuviams, nes visur spaudoje buvo išakmiai pabrėžta pianisto tautybė.

P. J. Nasvytis, kurio iniciatyva koncertas buvo suorganizuotas, ypač išskėlė D. Britanijos Liet. S-gos nuopelnus koncertą globojant ir neišsigandusios finansinio nuostolio. Wigmore Hall yra pretižinė salė, kurioje ir visus bilietus išpardavus, iš pajamų retai galima padengti visas rengimo išlaidas. DBLS vadovybė tai žinojo, bet neatsisakė moraliai ir finansiškai koncertą globoti. P. J. Nasvytis nurodė, kad toks rūpestis lietuvių kultūrinėms apraiškomis galėtų būti pavyzdžiu daugeliui Amerikos lietuvių organizacijų, kurios, nesitikėdamos pelno nuo panašių koncertų rengimo iš kalno atsisakyti.

Pianistas Antanas Smetona koncerto globėjams nuosirdžiai padėkojo už sudarytas sąlygas debiutuoti šiame pasauliniame mieste:

— Tai buvo svarbiausias ir sunkiausias mano karjeros žingsnis, kuris gali turėti lemiančios reikšmės mano muzikinei atečiai. Ir jeigu mano pianisto karjera ateityje bus sėkminga, visuomet liksiu dėkingas D. Britanijos Lietuvių Sąjungai už man suteiktą progą čia pasirodyti...

Koncertas iš tiesų buvo gerai ir labai kruopščiai suorganizuotas. O tai, be abejo, buvo DBLS darbuotojų nuopelnas. (rem)

CHICAGO

MINES MOTINOS DIENĄ

Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinio valdyba kviečia visus korporantus su šeimomis ir bičiuliais atsilankyti į SUEIGĄ — MOTINOS DIENOS MINĖJIMĄ gegužės 7 d., 3 val. p. p., Balio Pakšto svetainėje — 2801 W. 38 St.

Programoje: trumpa suėiga, įdomi paskaita, meninė dalis, šokiai ir žaidimai. Korporantai dalyvauja su spalvomis.

• Kauno Politechnikos Instituto studentų ansamblis "Nemunas" tris savaites koncertavo Lenkijoje, rytinėje Vokietijoje, Čekoslovakijoje, Austrijoje ir Jugoslavijoje. Vienoje, tarp ko kita, lietuviškai dainavo J. Štrauso "Žydrąjį Dunajų". Liblanoj jų koncertas sutraukęs apie puspenktą tūkstančio klausytojų. Be to, koncertas tuo pačiu metu buvo ir televizijos perduodamas. (E)

• Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos vyrų choras "Elektronika" (suorganizuotas 1961 metais) balandžio 10 d. išvyko koncertuoti į Varšuvą, Krokuvą ir kitus Lenkijos bei Čekoslovakijos miestus. (E)

VAŽIUOJANT Į EXPO 67

galite dar užsisakyti iš anksto nakvynės pas EDĄ JANKUTĘ, 2066 CLAREMONT AVE., APT. 74, MONTREAL 6, QUE., CANADA

(49-50)